EDGAR LEE MASTERS

ΣΠΟΥΝ ΡΙΒΕΡ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ
ΤΟΥ ΙΑΣ. ΔΕΠΟΥΝΤΗ

ΑΘΗΝΑ 1966

ΣΠΟΥΝ ΡΙΒΕΡ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Η ΕΚΔΟΣΗ ΕΙΝΑΙ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗ
ΚΑΙ ΠΡΟΟΡΙΖΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΤΟΥ

ΣΠΟΥΝ ΡΙΒΕΡ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΤΟΥ

EDGAR LEE MASTERS

ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ
ΤΟΥ ΙΑΣ. ΔΕΠΟΥΝΤΗ

ΑΘΗΝΑ 1966

ΙΙ. ΣΠΟΥΝ ΡΙΒΕΡ

Ἐὰν ὁ Μάστερς ἀκολουθοῦσε τὸν ἀρχικὸ τρόπο στὸ γράψιμό του, θὰ εἶχε ἀπὸ καιρὸ ξεχαστεῖ, μὰ ὁ ποιητὴς ἀγρυπνοῦσε μέσα του καὶ γρήγορα τὸν βοήθησε νὰ δώσει τὸ «Σπούν Ρίβερ», ἔργο ποὺ μένει σὰν ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἀξιόλογα βιβλία τῆς Ἀμερικῆς τῆς ἀρχῆς τοῦ 20οῦ αἰώνα. Ἡ μύηση τοῦ ποιητῆ στὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ ἐπιγραμματικὴ ποίηση, ἦταν ἔργο ποὺ ἀνάλαβε ὁ φίλος του,ἐκδότης τοῦ «Reedy's Mirror», William Marion Reedy.Ἔτσι γεννήθηκε στὸν Μάστερς ἡ ἰδέα νὰ συνθέσει μερικά, παρόμοια μὲ τὰ ἑλληνικὰ ἐπιγράμματα, ἐπιτάφια ποιήματα σὲ ἐλεύθερο στίχο. Κάθε ποίημα τῆς συλλογῆς του αὐτῆς εἶναι ἕνας μονόλογος ποὺ λέγεται (ἀπὸ τὸν τάφο) ἀπὸ τοὺς πρώην κατοίκους τοῦ Σπούν Ρίβερ, ἑνὸς φανταστικοῦ χωριοῦ ποὺ ὁ ποιητὴς ἔφτιαξε ἔχοντας στὸ νοῦ του τὸ Πίτερσμπεργκ καὶ τὸ Lewistown, Ἰλλινόις, ὅπως τὰ γνώρισε στὰ παιδικά του χρόνια. Αὐτὴ εἶναι ἡ μεγάλη δημιουργία του.

Λίγα βιβλία προκάλεσαν στοὺς ποιητικοὺς κύκλους συγκλονισμό, σὰν αὐτὸν ποὺ ἀκολούθησε τὴν ἐμφάνιση τοῦ «Σπούν Ρίβερ Ἀνθολογία». Μᾶλλον ἄγνωστος πρὶν ἀπὸ τὴν ἔκδοση τῆς ποιητικῆς τούτης συλλογῆς τὸ 1915, ὁ Μάστερς, ἔγινε ἀμέσως ὁ ποιητὴς ποὺ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον συζητήθηκε τότε στὴν Ἀμερική· καὶ ἡ Ἀνθολογία χαρακτηρίστηκε ἀπὸ πολλοὺς κριτικοὺς σὰν «ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ πρωτότυπα κομμάτια τῆς φανταστικῆς λογοτεχνίας, ποὺ γράφτηκαν ποτέ». Δημιούργησε γρήγορα μιὰ καινούρια αἴσθηση, ποὺ εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα τὴν ἐμφάνιση ὁλόκληρης στρατιᾶς μιμητῶν. Ἔχουν τυπωθεῖ πάνω ἀπὸ ἑβδομήντα ἐκδόσεις τοῦ βιβλίου καὶ ἀνεβάστηκε στὸ θέατρο σὰν ὄπερα. Ὅσο γιὰ μεταφράσεις, θὰ τὸ βρῆτε σὲ ὅλες σχεδὸν τὶς γλῶσσες·

Τὸ «Σπούν Ρίβερ» τοῦ Μάστερς εἶναι πρῶτα μιὰ συλλογὴ ποιημάτων, ὅπου ὁ δημιουργός της μιλάει γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ χωριοῦ, μέσα ἀπὸ τὰ ἐπιτάφια ἐπιγράμματα τῶν ἀνθρώπων ποὺ θάφτηκαν στὸ νεκροταφεῖο τοῦ τόπου. Ὁ ποιητὴς φαίνεται νὰ πέρασε ἐκεῖ τὰ μικρά του χρόνια. Σὲ τούτη τὴ φανταστικὴ πολιτεία, ὅλοι γνωρίζονται μεταξύ τους καὶ μέσα ἀπὸ τὶς οἰκογενειακὲς σχέσεις τους, τὶς κουβέντες τῆς γειτονιᾶς, τὶς ἐπιτυχίες ἢ ἀποτυχίες τῶν ἀνθρώπων, ὁ Μάστερς, λέει καὶ περιγράφει τὴν ἱστορία της. Τὸ Σπούν Ρίβερ γίνεται ἔτσι ἕνα κλασικὸ στὸ εἶδος του ἔργο· μιὰ Ἀνθρώπινη Κωμωδία, κατάληξη μιᾶς πόλης γεμάτης ἀπὸ ἀτομικότητες. Μὲ τὸν ποιητὴ νὰ παρουσιάζει τοὺς κατοίκους της, ὅπως πραγματικὰ ἦταν παρὰ ὅπως τοὺς εἶδε ὁ κόσμος. Θὰ λέγαμε μάλιστα γιὰ τὸν Μάστερς, ὅτι εἶναι ἕνας ξεχωριστὸς ποιητὴς καὶ ἕνας πνευματώδης προσωπογράφος τῶν ἀνθρώπινων παρορμήσεων. Σὲ τοῦτο τὸ ἔργο του ἀνακαλύπτει ὁ ἀναγνώστης ἕναν ὁλόκληρο πλοῦτο ἀπὸ ρυθμούς, μουσικότητες, καθαροὺς λυρικοὺς τόνους· ὅπως ὑπάρχει ἔντονο πάντοτε καὶ συγκινητικὸ τὸ δράμα. Μὲ ἁπλότητα ποὺ πλησιάζει τὸ τέλειο καὶ μὲ ποιητικὴ διεισδυτικότητα, μετάβαλε σὲ ποιητικὸ λόγο ἕνα κομμάτι τῆς πατρίδας του καὶ ἔδωσε σὲ ἄντρες καὶ γυναῖκες κάτι σὰ μιὰ οὐσία ποιητικῆς ἀθανασίας.

ΙΙΙ. ΜΕΡΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗ

Μὲ τὴν ποίηση, πέρα ἀπὸ ὅσα λέγονται καὶ γράφονται, δὲ διατηροῦνται ἀσφαλῶς οἱ λαοί. Καθόλου σπάνια, μένει ἡ ποίηση καὶ χάνονται οἱ λαοὶ ποὺ τὴ δημιούργησαν. Μὲ τὴν ποίηση συμβαίνει ὅμως κάτι ἄλλο· ἀναγκάζεται, πότε γιὰ λίγο, ἄλλοτε κάπως μονιμότερα, ὁ Χρόνος, νὰ συνθηκολογήσει μὲ κεῖνο ποὺ εἶναι τὸ βέβαιο ἀποτέλεσμα ἀπὸ τὴ διαίρεσή του — οὐσιαστική, θὰ λέγαμε, ἀντιδικία — μὲ τὸν ἄνθρωπο : τὴ μνήμη τῶν λαῶν ποὺ πέρασαν ὁριστικά. Ζοῦνε μέσα στὴν ποίηση ὀνόματα, φυλές, λαοὶ καὶ ἀπὸ παλιὰ νεκροί. Καὶ τούτη ἡ δυναμικὴ ἔλξη φωτὸς ἀπὸ τὴ μεριὰ τοῦ ἀνθρώπου, δὲ λογαριάζεται γιὰ λέγο. Ὅτι μπορεῖ δηλαδὴ νὰ βλέπει ἐξακολουθητικὰ ὁ ἄνθρωπος τὸ πρόσωπό του μέσα στὸ ἀρχέγονο ἔ σ ο π τ ρ ο ποὺ εἶναι ἡ ποίηση : Διαρκεῖ τρεῖς χιλιάδες χρόνια ἤδη τὸ κοίταγμα (ἡ ἱστορία τριῶν χιλιάδων μόνον ἡμερῶν) μέσα στὰ Ὁμηρικὰ Ἔπη μιᾶς φούχτας ἀνθρώπων. Χρόνος : Ποίηση = Ἀνθρώπινη Διάρκεια.

Οἱ πάρα πάνω σκέψεις εἶναι ἀποτέλεσμα μελέτης τῶν παραγόντων ποὺ ἐπηρεάζουν ἄμεσα τοὺς λαούς, ὅπως χτὲς τοὺς Κέλτες λ.χ. μὲ τὴν ἐξαίρετη, τὴ γεμάτη θριάμβους καὶ ποίηση Μυθολογία τους· μὰ συγχρόνως τὴν ἀτιθάσευτη ζωή τους, ποὺ ἔβαλε πολλὲς φορὲς σὲ κίνδυνο τὴν Εὐρώπη. Ὅσπου

χάθηκε ἡ πολυάνθρωπη φυλὴ γιὰ πάντα. Κάτι παρόμοιο ἐπαναλαβαίνεται σήμερα μὲ τοὺς Ἀμερικανούς, σὲ τρόπο ποὺ νὰ κινδυνεύει ἡ ζωὴ νὰ λείψει γενικά, μέσα στὸν ὠκεανὸ τῆς βίας (ἐπιθετικὴ πολιτική τους), τῆς τεχνοκρατίας (ἀλλοτρίωση τοῦ ἀτόμου στὰ οἰκονομικὰ τράστ ἢ στὸ γιγάντιο καὶ κυρίως μυστικὸ κρατικὸ ἢ παρακρατικὸ μηχανισμό), τῆς ἄρνησης βασικῶν σκοπῶν καὶ ἀρχῶν, τῆς ἐπίμονης ἐπιδίωξης ἀρνητικῶν ἐπίσης στόχων, ὅπως εἶναι ἡ ἀτομικὴ οἰκονομικὴ ἄνεση καὶ ἡ δίψα τῆς Ἀμερικῆς γιὰ ἐξουσία πάνω σὲ ὅλα.

Μὲ τέτοιες προϋποθέσεις, φαίνεται σὰν ἕνα δύσκολο κατόρθωμα, ὅτι ἀπὸ τὰ σημάδια «ἀνθρώπινης» ἔκφρασης τῶν Ἀμερικανῶν εἶναι καὶ τὰ ἔργα μερικῶν ποιητῶν τῆς χώρας τους, ὅπως χτὲς τοῦ Edgar Allan Poe καὶ τοῦ Walt Whitman (19ος αἰώνας)· τοῦ Vachel Lindsay, Robert Frost καὶ Edgar Lee Masters (ἀρχὲς 20ου αἰώνα)· Karl Shapiro, W.S.Merwin καὶ Richard Wilbur (σύγχρονοι). Ξεχώρισα τὸν Μάστερς γιὰ λόγους ποὺ θὰ δεῖ, πιστεύω, ὁ ἀναγνώστης τῶν ποιημάτων του· καὶ ποὺ ἄνετα θὰ πῶ μαζί του ὅτι ἐνδιαφέρουν τόσο τὴν ποίηση ὅσο καὶ τὴ ζωή· καὶ τὴν ποίηση καὶ τὴ ζωή, τελικά. Χωρὶς τοῦτες τὶς εἰδικὲς αἰτίες ποὺ δὲν εἶναι καθόλου εἰδικὲς μόνο, μὰ καὶ οὐσιαστικὲς αἰτίες, δὲ θὰ μποροῦσε νὰ πολλαπλασιαστεῖ ὁ κύκλος τῶν ἀνθρώπων παντοῦ στὸν κόσμο ποὺ ἀγαποῦν τὰ ποιητικὰ κείμενα κάθε ἐποχῆς. Ἕνα τέτοιο κείμενο, θεωρῶ καὶ τὸ «Σπούν Ρίβερ». Μιλεῖ τὴν αὐθεντικὴ γλώσσα τοῦ δημιουργοῦ του καὶ ἀπευθύνεται μὲ μόνιμα ἐκφραστικὰ μέσα σὲ ὅλους. Κάθε ποίημα εἶναι γραμμένο σὲ πρῶτο πρόσωπο. Ἔτσι ὁ κάθε νεκρὸς ἱστορεῖ τὴ ζωή του μὲ ὅλες τὶς λεπτομέρειές της ἤ, ἄλλος, μὲ τὸ πιὸ σημαντικὸ ἐπεισόδιο ἢ κάποια ξέχωρη στιγμὴ τῆς ζωῆς του, ποὺ ὅμως ἀποτέλεσε τὸ ἕνα ἢ τὸ ἄλλο χαρακτηριστικὸ γνώρισμα τῆς ἀτομικότητάς του. Εἶναι ἕνας τρόπος αὐτὸς γιὰ εἰλικρινεῖς ἀποκαλύψεις. Δὲν ἔχει καμιὰ σχέση βέβαια μὲ τοὺς γνωστοὺς λυρικοὺς τόνους ἄλλων ποιητῶν. Οἱ νεκροὶ δὲν ἔχουν τίποτε νὰ φοβηθοῦν καὶ τίποτε νὰ κρύψουν· δὲ φοβίζουν κανένα ἀπὸ τοὺς ζωντανούς· τοὺς λένε μόνο, κι ἂς πᾶνε οἱ ζωντανοὶ νὰ διαλέξουν, ὅσο εἶναι καιρός, καλύτερους τρόπους. Ἀξίζει, λέει ὁ ποιητής! Ποὺ σημαίνει ὅτι ὑπάρχει στὸ ἔργο τοῦτο τοῦ Μάστερς ἕνα αἴτημα ἀλλαγῆς. Ὅλα ὅσα λένε οἱ «νεκροὶ» του μᾶς πείθουν πὼς ἐπιβάλλεται μιὰ

ἀνακατάταξη στὶς ἀνθρώπινες σχέσεις. Ἡ δική τους ζωή, μαρτυροῦνε, πὼς στάθηκε μιὰ σειρὰ ἀπὸ ἄλεκτες σχεδὸν πράξεις: ραδιουργίες, ὑποκρισίες, ἔχθρες, μαρτύρια· καθημερινοὶ θάνατοι μέσα στὴν ἴδια τὴ ζωή· ἐνῶ οἱ λίγες ἐφήμερες ἐπιτυχίες ἢ εὐτυχίες ἦταν χωρὶς νόημα γιὰ τοὺς ἄλλους. Ἡ μονοτονία τῆς ζωῆς σὲ ἕνα τυπικὸ ἀστικὸ περιβάλλον, ἡ ματαίωση φιλοδοξιῶν, ὁ ἀγώνας γιὰ ἀνώτερα ἰδανικὰ καὶ σκοποὺς χωρὶς πραγμάτωση, εἶναι δεμένα στὶς σελίδες τοῦ «Σπούν Ρίβερ» πυκνά, ὅλες οἱ ψυχικὲς διαθέσεις καὶ οἱ διαφορετικὲς ὁμιλίες τῆς μικρῆς πολιτείας ἀκούγονται σ' αὐτές, μιλᾶνε γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὰ προβλήματά τους, τὶς ἀδικίες ἢ τὶς ἁμαρτίες ποὺ ἔκαναν ὅσο ζοῦσαν. Μὰ καὶ ἡ κακία βρίσκει ἐδῶ τὴν ἀμοιβή της—πολλὲς εὐκαιρίες γιὰ νὰ δείξει τὸ ἀληθινό της πρόσωπο. Εἶναι ἡ στιγμὴ ποὺ ὁ Μάστερς ἐγκαταλείπει τὰ συνηθισμένα ποιητικὰ σχήματα γιὰ νὰ ἐκταθεῖ πεζολογικὰ κυρίως, σὰ νὰ εἶναι ὁ σύγχρονος πεζὸς λόγος ἡ μόνη κατάλληλη ἔξοδος καὶ ἡ ὁδὸς ποὺ βρῆκε ν' ἀκολουθήσει τὸ κακό, δημιουργώντας... Ἀκόμη καὶ ἡ φωνή, ἡ ἴδια ἡ φωνὴ τοῦ ποιητῆ ἀκούγεται νὰ ἐξηγεῖ γιατὶ διάλεξε τούτη καὶ ὄχι ἄλλη μορφὴ τοῦ βιβλίου του· «Ποιητὴς Ἐλάσσων»· ἢ νὰ ἐξηγεῖ τὶς ἰδέες του γιὰ τὴν κοινωνία· «Ἄνερ Κλιούτ»· καὶ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ μέσα τους ἔζησε τὰ χρόνια του· «Πέρρυ Ζόλλ»· ἢ νὰ δείχνει τ' ἀπέναντί τους αἰσθήματά του, ὄχι μὲ λίγη εἰρωνεία· «Δικαστὴς Σόμερς»· κ.ἄ.

Εἶναι χωρὶς ἀμφιβολία ὅλα ταῦτα ἕνα ἀκαταμάχητο θέλγητρο — ἔτσι ποὺ μᾶς προκαλοῦν νὰ δοῦμε τὴν ἄλλη ὄψη καὶ φάση τῆς πέρα ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸ γῆς: τὴν Ἀμερικανικὴ Ἀνθρώπινη Κωμωδία... Βοηθάει σὲ τοῦτο καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι κάθε ποίημα διαβάζεται σὰν ἕνα ξεχωριστὸ κεφάλαιο ἀπὸ σύγχρονο μυθιστόρημα, ποὺ γνώρισμά του ἔχει τὴν ἐσωτερικὴ δράση καὶ τὰ ἔντονα βιώματα ἢ ἄλλες σύνθετες ψυχικὲς καταστάσεις. Τόσο, ποὺ ὁ κάθε «νεκρὸς» τοῦ ποιητῆ νὰ κερδίζει τὸ ἀτομικὸ πρόσωπό του, εἴτε ἀνήκει στοὺς νικητὲς εἴτε στοὺς ἡττημένους. Ὁ ἀνθρώπινος πόνος περισσεύει βέβαια κι ἐδῶ, μὰ κεῖνος εἶναι ποὺ μένει ἡ πιὸ οὐσιαστικὴ προσφορά: Ὀδύνη καὶ καρτερία, πόνος καὶ προσμονή, μπάζουν σ' ἕνα κλίμα ὅπου ἡ ζωὴ εἶναι κατάφαση ἐντούτοις, ἐνῶ ὁ θάνατος ἢ αὐτὸ ποὺ μᾶς εἶπαν θάνατο παρηγορεῖ καὶ εἰρηνεύει. Ὁ Σάμουελ Μπέκετ εἶναι ἀκόμη μακριὰ στὸ μέλλον (τὸ μαῦρο Σήμερα). Μαζὶ

κι ὁ καταλυτικὸς λόγος τοῦ συγγραφέα, ποὺ ἔφτασε στὶς μέρες μας σὰ μιὰ νέα συντέλεια... Βίαιος καὶ ἀποτρόπαιος, γιὰ νὰ δηλωθεῖ ὁριακὰ καὶ ἀδιαμφισβήτητα, ἐξουθενωτικά, πὼς ὁ θάνατος εἶναι ὑπόθεση ἐξευτελιστικὴ γιὰ τὸν ἄνθρωπο, ποὺ τὸν καταδικάζει ἀπὸ τὴ γέννησή του.

Ἡ χρονικὴ ἀπόσταση ἀπὸ τὸ «Σπουν Ρίβερ» στὸ «Τέλος τοῦ παιχνιδιοῦ» εἶναι σαράντα ὅλα κι ὅλα χρόνια· ἡ ψυχικὴ ἀπόσταση ποὺ ἐκφράζεται στὰ δύο τοῦτα ἔργα μοιάζει ν' ἀπέχει αἰῶνες ἢ καὶ ἀβύσσους.

Μὲ τὸ «Σπουν Ρίβερ» πραγματοποιεῖ ὁ 'Αμερικανὸς ποιητὴς ἔργο ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὴν εὐρωπαϊκὴ κληρονομιά. Κάτι πιὸ πολὺ — ἀπὸ τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ λυρικὴ ποίηση, ὅπως ξέρουμε ἐμεῖς στὴν Ἑλλάδα ὅτι διασώθηκε στὴ συλλογὴ τοῦ Κ. Κεφαλᾶ τὸν 10ο αἰώνα (3.700 ἐπιγράμματα μὲ 27.000 στίχους) καὶ ἔλαβε ἀργότερα τὸ ὄνομα «Παλατίνη 'Ανθολογία». 'Εδῶ ἴσως βρίσκεται τὸ μυστικὸ γιατὶ τὸ ποιητικὸ ἔργο καὶ μέσα σ' αὐτὸ αἰχμάλωτο τὸ ποιητικὸ ὅραμα τοῦ Μάστερς κάνει ἄνετα τὴ διαδρομή του στὸν Κόσμο τοῦ 20οῦ αἰώνα, διαβαίνοντας κάπως τυχαῖα ὁμολογῶ γιὰ μιὰ στιγμὴ (μὲ τοῦτες τὶς μεταφράσεις λιγοστῶν ποιημάτων του) καὶ ἀπὸ τὴ γῆ ποὺ ξεπετάχτηκε τὸ βλαστάρι τῆς πιὸ μεθυστικῆς, τῆς πιὸ λιτῆς ἀνθρώπινης ἔκφρασης :

Γαῖα καὶ Εἰλείθυια, σὺ μὲν τέκες, ἡ δὲ καλύπτεις
Χαίρετον· ἀμφοτέρας ἤνυσα τὸ στάδιον.
Εἶμι δε, μὴ νοέων πόθι νίσομαι· οὐδὲ γὰρ ὑμέας
ἤ τίνος ἤ τίς ἐὼν οἶδα πόθεν μετέβην.

ΙΑΣΩΝ ΔΕΠΟΥΝΤΗΣ

ΣΠΟΥΝ ΡΙΒΕΡ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Ο ΛΟΦΟΣ

Ποῦ εἶναι ὁ Ἔλμερ, ὁ Χέρμαν, ὁ Μπέρτ, ὁ Τὸμ καὶ ὁ Τσάρλυ,
Ὁ ἀδύνατος, ὁ κρατερός, ὁ κλόουν, ὁ μπεκρής, ὁ μαχητής;
Ὅλοι, ὅλοι, ἀναπαύονται στὸ λόφο

Ἕνας χάθηκε ἀπὸ θέρμες,
Ἕνας κάηκε σὲ ὀρυχεῖο,
Ἕνας σκοτώθηκε σὲ συμπλοκή,
Ἕνας πέθανε στὴ φυλακή,
Ἕνας ἔπεσε ἀπὸ μιὰ γέφυρα μοχθώντας
γιὰ γυναίκα καὶ παιδιά —
Ὅλοι, ὅλοι ἀναπαύονται, ἀναπαύονται, ἀναπαύονται στὸ λόφο.

Ποῦ εἶναι ἡ Ἔλλα, ἡ Καίητ, ἡ Λίζυ καὶ ἡ Ἤντιθ,
Ἡ τρυφερὴ καρδιά, ἡ ἁπλὴ ψυχή, ἡ φωνακλού, ἡ ἀκατάδεχτη,
ἡ εὐτυχισμένη; —
Ὅλες, ὅλες, ἀναπαύονται στὸ λόφο.

Μιὰ πέθανε σὲ ἄνομη γέννα,
Μιὰ ἀπὸ ἄτυχο ἔρωτα,
Μιὰ στὰ χέρια ἑνὸς κτήνους σὲ μπορντέλο,
Μιὰ ἀπὸ μεγαλομανία, πῶς νὰ χορτάσει τοὺς πόθους
τῆς καρδιᾶς,
Μιὰ ὕστερ' ἀπὸ ζωὴ στὸ μακρινὸ Λονδίνο καὶ Παρίσι

Πίσω τὴ φέραν στὸ μικρό της τόπο ἡ Ἔλλα, ἡ Καίητ καὶ
ἡ Μάγκ —
Ὅλες, ὅλες ἀναπαύονται, ἀναπαύονται, ἀναπαύονται στὸ λόφο.

Ποῦ εἶναι ὁ μπάρμπα Ἰσαὰκ καὶ ἡ θεία Ἔμιλυ,
Καὶ ὁ γέρο Τάουνυ Κίνσαιηντ καὶ ἡ Σεβὶν Χότον,
Καὶ ὁ ταγματάρχης Γουόκερ ποὺ εἶχε συζητήσει
Μὲ τιμημένους ἄντρες τῆς ἐπανάστασης ; —
Ὅλοι, ὅλοι ἀναπαύονται στὸ λόφο.

Τοὺς φέραν πεθαμένους γιοὺς ἀπὸ τὸν πόλεμο,
Καὶ κόρες ποὺ ἡ ζωὴ τὶς ρήμαξε,
Κι ὀρφανεμένα ἀπὸ πατέρα τὰ παιδιά τους, θρηνώντας —
Ὅλοι, ὅλοι ἀναπαύονται, ἀναπαύονται, ἀναπαύονται στὸ λόφο.

Ποῦ βρίσκεται ὁ γέρο ὀργανοπαίχτης Τζόουνς
Ποὺ ἔπαιξε μὲ τὴ ζωὴ καὶ τὰ ἐνενήντα χρόνια του,
Ἄτρομα βγάζοντας τὸ γυμνό του στῆθος στὸ χιονόνερο,
Πίνοντας, ἀσωτεύοντας, χωρὶς ἔγνοια γυναίκας ἢ γενιᾶς,
Οὔτε χρυσαφιοῦ, οὔτε ἔρωτα, οὔτε οὐρανοῦ ;
Νά ! φλυαρεῖ γιὰ περασμένες ἀναμνήσεις,
Γιὰ ἱπποδρομίες τοῦ παλιοῦ καιροῦ στὸ ἄλσος τοῦ Κλάρυ,
Γιὰ τὸ τί εἶπε ὁ Ἀϊημπ Λίνκολν
Κάποια φορὰ στὸ Σπρίνγκφηλντ.

ΟΛΛΥ ΜΑΚ ΓΚΥ

Ἔχετε δεῖ ἕναν ἄνθρωπο νὰ διασχίζει τὸ χωριὸ
Μὲ τὰ μάτια κατεβασμένα καὶ μὲ πρόσωπο βλοσυρό ;
Αὐτὸς εἶναι ὁ ἄντρας μου, ποὺ ἀπὸ μιὰ κρυφὴ σκληρότητα
Ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ εἰπωθεῖ, μοῦ ἔκλεψε τὰ νιάτα καὶ
τὴν ὀμορφιά μου·
Ὥσπου στὸ τέλος, ρυτιδιασμένη καὶ μὲ κιτρινισμένα δόντια,
Καὶ μὲ σπασμένη περηφάνια καὶ μὲ ντροπιαστικὴ ταπείνωση,
Βυθίστηκα στὸν τάφο.
Μὰ τί νομίζετε πὼς ροκανίζει τὴν καρδιὰ τοῦ ἄντρα μου ;
Τὸ πρόσωπο ποὺ εἶχα, τὸ πρόσωπο ποὺ μὲ κατάντησε !
Αὐτὰ τὸν σέρνουνε στὸν τάφο ὅπου κείτομαι.
Ἔτσι, μὲ τὸ θάνατό μου, πῆρα ἐκδίκηση.

ΦΛΕΤΣΕΡ ΜΑΚ ΓΚΥ

Πῆρε τὴ δύναμή μου λεπτὸ μὲ τὸ λεπτό,
Πῆρε τὴ ζωή μου ὥρα μὲ τὴν ὥρα,
Μὲ ξέρανε ὅπως ἕνα πυρετικὸ φεγγάρι
Ρημάζει τὴ γῆ στὴν περιδίνησή του.
Οἱ μέρες φύγανε σὰ σκιές,
Τὰ λεπτὰ κυλήσανε σὰν ἄστρα,
Αὐτὴ πῆρε τὴ συμπόνια ἀπ᾽ τὴν καρδιά μου,
Καὶ τὴν ἔκαμε χαμόγελα.
Αὐτὴ ἦταν ἕνα κομμάτι ἀπ᾽ τὸν πηλὸ τοῦ γλύπτη,
Οἱ κρυφές μου σκέψεις ἤτανε τὰ δάχτυλα :
Πετοῦσαν στὸ συλλογισμένο μέτωπό της
Καὶ τὸ χαράκωναν βαθιὰ ἀπὸ τὸν πόνο.
Φτιάξανε τὰ χείλη κι αὐλακώσανε τὰ μάγουλα,
Καὶ θόλωσαν τὰ μάτια ἀπὸ τὴ θλίψη.
Ἡ ψυχή μου εἶχε μπεῖ μέσ᾽ στὸν πηλό,
Παλεύοντας σὰν ἐφτὰ δαιμόνια.
Δὲν ἤτανε δική μου, δὲν ἤτανε δική της·
Τὴν κράτησε, ἀλλὰ οἱ ἀγῶνες της
Σχημάτισαν ἕνα πρόσωπο ποὺ μίσησε,
Κι ἕνα πρόσωπο ποὺ ἐγὼ φοβόμουνα νὰ δῶ.
Χτύπησα τὰ παράθυρα, τράνταξα τοὺς σύρτες
Κρύφτηκα σὲ μιὰ γωνιὰ —
Καὶ τότε πέθανε μὰ διαρκῶς ἦταν ἐκεῖ μπροστά μου,
Καὶ μὲ κυνήγησε σὲ ὅλη μου τὴ ζωή.

ΚΑΣΙΟΣ ΧΙΟΥΦΦΕΡ

Πάνω στὸν τάφο μου χαράξανε τὶς λέξεις :
«Ἡ ζωή του πέρασε εὐγενική, καὶ τὰ συστατικά του τόσο
ἀνάμιχτα
Ποὺ ἡ φύση μποροῦσε νὰ σταθεῖ καὶ νὰ πεῖ σ᾽ ὅλον
τὸν κόσμο,
Ἦταν ἕνας ἄντρας».
Ὅσοι μὲ ξέρουν θὰ χαμογελᾶνε
Διαβάζοντας τοῦτα τὰ κούφια λόγια.

Ἐπίγραμμά μου θά ᾽πρεπε νὰ εἶναι :
«Ἡ ζωὴ δὲ τοῦ στάθηκε καθόλου εὐγενική,
Καὶ τὰ στοιχεῖα μέσα του ἀνακατωμένα τόσο
Ποὺ ἔκαμε τὴ ζωή του ἕναν πόλεμο,
Σὲ κεῖνον καὶ σκοτώθηκε».
Ζώντας δὲν μπόρεσα νὰ τὰ βάλω μὲ τὶς κακογλωσσιές,
Τώρα ποὺ κείτομαι νεκρὸς ἐδῶ πρέπει νὰ ὑποταχθῶ σὲ μιὰ
ἐπιτύμβια ἐπιγραφὴ
Ποὺ χάραξε κάποιος τρελός !

ΣΕΡΕΠΤΑ ΜΕΊΣΟΝ

Ὁ ἀνθὸς τῆς ζωῆς μου θά ᾽χε ἀνθίσει σ᾽ ὅλες τὶς μεριὲς
Ἂν ἕνας πικρὸς ἄνεμος δὲ χάλαε τὰ πέταλά μου
Ἀπ᾽ τὴ μεριὰ ποὺ ἐσεῖς στὸ χωριὸ μπορούσατε νὰ δεῖτε.
Μέσα ἀπ᾽ τὴ σκόνη φωνὴ διαμαρτυρίας ὑψώνω:
Τὴν ἀνθισμένη μου πλευρὰ ποτὲ δὲν εἴδατε!
Ἐσεῖς οἱ ζωντανοί, εἶστε πραγματικὰ τρελοὶ
Ποὺ δὲν ξέρετε τοὺς δρόμους τοῦ ἀνέμου
Καὶ τὶς ἀόρατες δυνάμεις
Ποὺ κυβερνοῦν τὶς λειτουργίες τῆς ζωῆς.

Ο ΔΙΚΑΣΤΗΣ ΣΟΜΕΡΣ

Πέστε μου, πῶς συμβαίνει,
Ὥστε ἐγὼ ὁ πλέον λόγιος ἐκ τῶν νομομαθῶν,
Ποὺ ἐγνώριζα τὸν Μπλάκστον καὶ τὸν Κὸκ
Σχεδὸν ἀπ᾽ ἔξω, ποὺ ἔκαμα τὴ μεγαλύτερη ἀγόρευση
Ποὺ ἀκούστηκε ποτὲ σὲ δικαστήριο, καὶ ἔγραψα
Μιὰν ἀναφορὰ ποὺ κέρδισε τὸν ἔπαινο τοῦ δικαστῆ Μπρήζ—
Πέστε μου, πῶς συμβαίνει,
Νὰ κεῖμαι ἐνθάδε λησμονημένος, ἄγνωστος,
Ἐνῶ ὁ Χένρυ Τσέηζ, πρῶτος μπεκρὴς στὴν πόλη,
Νὰ ᾽χει ἕνα βάθρο ἀπὸ μάρμαρο, καὶ πάνω ὑδρία,
Ὅπου ἡ φύση μάλιστα, μὲ διάθεση εἰρωνείας,
Φύτεψε ἕνα ἀνθισμένο ἀγριολούλουδο;

ΜΙΝΕΡΒΑ ΤΖΟΟΥΝΣ

Εἶμαι ἡ Μινέρβα, ἡ ποιήτρια τοῦ χωριοῦ,
Ποὺ μὲ προγκίξανε, μὲ γιουχάρανε οἱ ἀλῆτες τοῦ δρόμου
Γιὰ τὴ χοντροκοπιά μου, τ' ἀλληθώρισμα καὶ τὸ τραμπάλισμά μου,
Καὶ πιότερο σὰν ὁ χοντράνθρωπος Γουέλντυ
Μὲ βίασε ὕστερα ἀπὸ ἄγριο κυνηγητό.
Μὲ παράτησε στὴ μοίρα μου μὲ τὸ γιατρὸ Μέγιερ·
Καὶ βυθίστηκα στὸ θάνατο, μουδιάζοντας ἀπὸ τὰ πόδια πρὸς τὰ πάνω,
Σὰν ἕνας ποὺ προχωρεῖ βαθύτερα κι ὅλο βαθύτερα σὲ ρέμα παγωμένο.
Μπορεῖ κάποιος νὰ πάει στὴν ἐφημερίδα τοῦ χωριοῦ,
Καὶ νὰ συγκεντρώσει σ' ἕνα βιβλίο τοὺς στίχους ποὺ ἔγραψα ; —
Δίψασα τόσο γι' ἀγάπη !
Πείνασα τόσο γιὰ ζωή !

ΧΕΑΡ ΝΤΡΑΜΜΕΡ

Πηγαίνουν ἀκόμα τ' ἀγόρια καὶ τὰ κορίτσια στοῦ Σίηβερ
Γιὰ μηλίτη, ὕστερα ἀπ' τὸ σχολειό, στὰ τέλη τοῦ Σεπτέμβρη ;
Ἢ μαζεύουνε φουντούκια ἀνάμεσα στὰ σύδεντρα
Στὴ φάρμα τοῦ Ἀαρὼν Χάτφιηλντ ὅταν ἀρχίζουνε τὰ κρύα ;
Γιατὶ πολλὲς φορὲς μὲ τὰ γελαστὰ κορίτσια καὶ τ' ἀγόρια
Ἔπαιξα σ' ὅλο τὸ δρόμο καὶ στοὺς λόφους πάνω
Ὅταν ὁ ἥλιος εἶχε πέσει κι ἦταν ψυχρὸ τ' ἀγέρι,
Σταματώντας γιὰ νὰ ραβδίσω τὴν καρυδιὰ
Ποὺ στέκονταν γυμνὴ ἀπὸ φύλλα στὴ φλογισμένη δύση ἀντίκρυ.
Τώρα, ἡ μυρωδιὰ τοῦ φθινοπωρινοῦ καπνοῦ,
Καὶ τὰ βαλανίδια ποὺ πέφτουν,
Καὶ ἡ ἠχὼ τριγύρω στὶς κοιλάδες
Φέρνουνε ὄνειρα ζωῆς. Ζυγιάζονται πάνωθέ μου.
Καὶ μὲ ρωτοῦν :
Ποῦ νά 'ναι οἱ γελαστοὶ ἐκεῖνοι σύντροφοι ;
Πόσοι εἶναι μαζί μου, πόσοι
Μέσα στὸν παλιὸ δεντρόκηπο στὸ δρόμο γιὰ τοῦ Σίηβερ,
Καὶ μὲς στὰ δάση ποὺ δεσπόζουν πάνω
Ἀπ' τὰ ἤρεμα νερά ;

ΑΝΤΥ Ο ΝΥΧΤΟΦΥΛΑΚΑΣ

Μέσα στὴν ἱσπανικὴ πατατούκα μου,
Καὶ τὸ παλιὸ στραπατσαρισμένο καπέλο,
Καὶ τὰ καστόρινα στιβάλια,
Καὶ τὸν Τάικ, τὸ πιστὸ σκυλί μου,
Καὶ τὸ ραβδί μου ἀπὸ κλωνάρι καρυδιᾶς,
Γλιστροῦσα γύρω μ᾽ ἕνα καλὸ φανάρι
Ἀπὸ πόρτα σὲ πόρτα στὴν πλατεία,
Ὅσο τ᾽ ἄστρα τῆς νύχτας γύροθε κυλοῦσαν,
Καὶ ἡ καμπάνα στὸ καμπαναριὸ μουρμούριζε
Ἀπὸ τὸ φύσημα τ᾽ ἀγέρα·
Καὶ τὰ βαριὰ βήματα τοῦ γέρο γιατροῦ Χίλλ
Ἠχοῦσαν ὅπως ὑπνοβάτη,
Κι ἕνας πετεινὸς ἔκραζε μακριά.
Μὰ τώρα κάποιος ἄλλος φυλάει τὸ Σπούν Ρίβερ
Ὅπως ἄλλοι φυλάξανε πρωτύτερα ἀπὸ μένα.
Καὶ πλαγιάζουμε ἐδῶ, ὁ γιατρὸς Χίλλ κι ἐγὼ
Ὅπου κανεὶς δὲν παρανομεῖ καὶ μήτε κλέβει,
Καὶ κανένα μάτι δὲν εἶναι ἀνάγκη ν᾽ ἀγρυπνάει.

ΣΑΡΑ ΜΠΡΑΟΥΝ

Μωρίς, μὴν κλαῖς, δὲν εἶμαι κάτω ἀπὸ τοῦτο δῶ τὸ πεῦκο.
Ὁ ἁπαλὸς ἀέρας τῆς ἄνοιξης μουρμουρίζει ἀνάμεσα ἀπὸ
τὴ γλυκιὰ χλόη,
Τ᾽ ἀστέρια λάμπουν, ἕνα πουλάκι τιτιβίζει,
Ὅμως ἐσὺ λυπᾶσαι, ἐνῶ ἡ ψυχή μου κείτεται ἐκστατικὴ
Στὴν εὐλογημένη Νιρβάνα ἀπὸ αἰώνιο φῶς!
Πήγαινε στὸν καλόκαρδο ἄντρα μου,
Ποὺ κάθεται σκεφτικὸς πάνω στὸν ἔνοχο, ὅπως τὸν λέει,
ἔρωτά μας: —
Πές του πὼς ἡ ἀγάπη μου γιὰ σένα, ὄχι λιγότερο ἀπὸ τὴν
ἀγάπη μου γιὰ κεῖνον
Ἔγραψε τὴ μοίρα μου — ὅτι ἀνάμεσα ἀπὸ τὴ σάρκα
Κέρδισα τὸ πνεῦμα, καὶ ἀνάμεσα ἀπὸ τὸ πνεῦμα, τὴ γαλήνη.
Δὲν ὑπάρχει γάμος στὸν οὐρανό,
Ἀλλὰ ὑπάρχει ἀγάπη.

ΤΣΑΡΛΥ, Ο ΓΑΛΛΟΣ

Μήπως ἀνακαλύψατε
Ποιό ἀπὸ τὰ παιδιὰ τοῦ Ο 'Μπράιεν ἦταν
Ποὺ χτύπησε τὸ χέρι μου μὲ τὸ ψεύτικο πιστόλι ;
'Εκεῖ ποὺ οἱ σημαῖες κυμάτιζαν κόκκινες καὶ ἄσπρες
Στ' ἀγέρι καὶ ὁ «Μπάκυ» Ἔστιλ
Ἄναβε τὸ κανόνι ποὺ κουβάλησε στὸ Σπούν Ρίβερ
'Απὸ τὸ Βίκσμπουργκ ὁ Κάπταιν Χάρρις·
Καὶ οἱ λεμονάδες τρέχανε
Καὶ ἡ μπάντα ἔπαιζε,
Γιὰ νὰ χαλάσουν ὅλα
'Απὸ ἕνα καψούλι ποὺ σφηνώθηκε στὸ χέρι μου,
Καὶ ὅλα τὰ παιδιὰ γύρω μου νὰ στριμώχνονται
φωνάζοντας :
«Θὰ πεθάνεις ἀπὸ τέτανο, Τσάρλυ, σίγουρα».
Ὤ, θεέ ! ὤ, θεέ !
Ποιός φίλος μου θὰ μποροῦσε νὰ τὸ κάμει αὐτό ;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Σὰν παιδί, Θεόδωρε, κάθησες ὧρες ἀτέλειωτες
Στὴν ἀκροποταμιὰ τοῦ θολοῦ Σπούν
Κοιτάζοντας μὲ βαθουλὰ μάτια στὴν τρύπα τῆς φωλιᾶς
τῆς καραβίδας,
Περιμένοντάς την νὰ φανεῖ, βγάζοντας ἔξω,
Πρῶτα τὶς κυματιστὲς ἀντένες της, σὰν ἄχυρα,
Καὶ γρήγορα τὸ σῶμα της, σὲ χρῶμα ἐλαφρόπετρας,
Μέ μάτια ποὺ πετάγονταν ἔξω σὰν πετράδια.
Καὶ σάστισες στὸ ξάφνισμα τῆς σκέψης
Τί ξέρει, τί θέλει, καὶ γιατὶ ζοῦσε τελικά.
Ὅμως μετὰ τὸ βλέμμα σου ἔψαχνε ὁλοένα γι' ἄντρες
καὶ γυναῖκες
Ποὺ κρυβόντουσαν στὰ θαλάμια τοῦ πεπρωμένου
ἀνάμεσα σὲ γιγάντιες πολιτεῖες,
Περιμένοντας τὶς ψυχές τους νὰ βγοῦν ἔξω,
Ἔτσι ποὺ νὰ μπορεῖς νὰ δεῖς
Πῶς ζοῦσαν, καὶ γιατί,
Καὶ τί τοὺς ἔκανε νὰ σέρνονται τόσο πολυάσχολα
Στοὺς ἀμμουδεροὺς δρόμους ποὺ τὸ νερὸ σώνεται
Ὅσο τὸ καλοκαίρι προχωρεῖ.

ΔΟΡΚΑΣ ΓΚΟΥΣΤΙΝ

Δὲ μ' ἀγαποῦσαν στὸ χωριό,
Μόνο καὶ μόνο γιατὶ φώναζα τὴ σκέψη μου,
Κι ἀντίβγαινα μ' αὐτοὺς ποὺ μὲ κακολογοῦσαν
Δίνοντάς τους νὰ καταλάβουν, χωρὶς νὰ κρύβω
ἢ νὰ τρέφω
Ἔχθρες ἢ κρύφια μίση.
Σὰ νά 'χει παινεθεῖ πολὺ τὸ Σπαρτιατόπαιδο,
Ποὺ κρούβησε τὸ λύκο κάτω ἀπ' τὸ μαντύα του,
Καὶ τὸν ἄφησε νὰ τὸ σπαράξει, ἀδιαμαρτύρητα.
Εἶναι πιὸ ψυχερό, νομίζω, ν' ἁρπάξεις τὸ λύκο
Καὶ νὰ τὰ βάλεις μαζί του φανερά,
ἀκόμη καὶ στὸ δρόμο,
Ἀνάμεσα στὴ σκόνη καὶ σὲ κραυγὲς ὀδύνης.
Ἡ γλώσσα μπορεῖ νὰ πεῖ ξεδιαντροπιές —
Ὅμως ἡ σιωπὴ δηλητηριάζει τὴν ψυχή.
Ἂς μὲ μαλώσει ὅποιος θέλει — Ἐγὼ τρίβω
τὰ χέρια μου.

ΧΑΡΟΛΝΤ ΑΡΝΕΤΤ

Κειτόμουν πάνω στὸ κρεβάτι, ἄρρωστος, ἄρρωστος,
Νὰ σκέφτομαι τὴν ἀποτυχία μου, κοιτάζοντας μέσα στὴν ἄβυσσο,
Τσακισμένος ἀπὸ τὴ μεσημεριάτικη ζέστη.
Πέρα μακριὰ ἡ καμπάνα μιᾶς ἐκκλησιᾶς χτυποῦσε λυπηρά,
Ἄκουσα τὸ κλάμα ἑνὸς μωροῦ,
Καὶ τὸ βήχα τοῦ Τζὸν Γιάρνελλ,
Κατάκοιτος, μὲ θέρμη, μὲ θέρμη, πεθαίνοντας,
Ὕστερα ἡ βίαιη φωνὴ τῆς γυναίκας μου :
«Πρόσεξε, οἱ πατάτες καίγονται !»
Τὶς μύρισα ... τότε αἰστάνθηκα ἀβάσταχτη ἀηδία.
Τράβηξα τὴ σκαντάλη ... σκοτάδι ... φῶς ...
Ἀνείπωτο μετάνιωμα ... ἔψαξα γιὰ τὸν κόσμο πάλι.
Πολὺ ἀργά ! Ἔτσι ἤρθα ἐδῶ,
Μὲ πνεμόνια γι' ἀνασασμό ... κανεὶς δὲν μπορεῖ ν' ἀνασάνει ἐδῶ
μὲ πνεμόνια,
Ἂν καὶ πρέπει ν' ἀναπνέει ... Τί σημασία ἔχει
Ν' ἀπαλλάξεις τὸν ἑαυτό σου ἀπὸ τὸν κόσμο,
Ὅταν καμιὰ ὕπαρξη δὲν μπορεῖ νὰ γλιτώσει ἀπὸ τὴν αἰώνια μοίρα
τῆς ζωῆς ;

Δρ. ΖΙΓΚΡΦΙΝΤ Α·Ι·ΣΜΑΝ

Εἶπα καθὼς μοῦ δώσανε τὸ δίπλωμά μου,
Εἶπα στὸν ἑαυτό μου θὰ γίνω καλὸς
Καὶ σοφὸς καὶ φημισμένος καὶ χρήσιμος·
Εἶπα θὰ ἐφαρμόσω τὴ χριστιανικὴ θρησκεία
Ὅσο θὰ κάνω τὸ γιατρό!
Ἡ κοινωνία βέβαια κι οἱ συνάδελφοι καταλαβαίνουν
Τί ὑπάρχει στὴν καρδιά σου ἀπ᾽ τὴ στιγμὴ ποὺ παίρνεις
Τούτη τὴ μεγαλόψυχη ἀπόφαση.
Καὶ γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ σὲ καταδικάζουν νὰ πεινάσεις.
Κι ἄλλος κανεὶς δὲν ἔρχεται σὲ σένα ἀπ᾽ τοὺς φτωχούς.
Κι ἀργὰ πολὺ θὰ βρεῖς πὼς τὸ νὰ γίνεις γιατρὸς
Εἶναι ἕνας τρόπος γιὰ νὰ κάνεις τὴ ζωή σου.
Καὶ σὰν εἶσαι φτωχὸς κι ἔχεις νὰ σηκώσεις
στὴν πλάτη σου
Χριστιανικὴ πίστη, γυναίκα καὶ παιδιά,
Εἶναι πολύ, πάρα πολὺ εἶναι!
Γι᾽ αὐτὸ ἔφτιαξα τὸ Ἐλιξήριον τῆς Νεότητος,
Ποὺ μ᾽ ἔστειλε στὴ φυλακὴ τῆς Πεόρια
Στιγματισμένο σὰν ἀπατεώνα καὶ ἀχρεῖο
Ἀπὸ τὸν τίμιο Ὁμοσπονδιακὸ Δικαστή!

ΛΟΗΣ ΣΠΗΡΣ

Ἐδῶ ἀναπαύεται τὸ σῶμα τῆς Λόης Σπήρς,
Τὸ γένος Φλούκ, κόρης τοῦ Γουΐλαρντ Φλούκ,
Συζύγου τοῦ Κύρου Σπήρς,
Μητέρας τῆς Μυρσίνης καὶ τοῦ Βιργίλιου Σπήρς,
Παιδιῶν μὲ φωτεινὰ μάτια καὶ ἄρτια μέλη —
(Ἐγὼ γεννήθηκα τυφλή).
Εἴμουν ἡ εὐτυχέστερη γυναίκα
Σὰν σύζυγος, μητέρα καὶ νοικοκυρά,
Φροντίζοντας διαρκῶς γιὰ τοὺς ἀγαπημένους μου,
Καὶ κάνοντας τὸ σπιτικό μου
Τόπο εὐταξίας καὶ γενναιόδωρης φιλοξενίας:
Γιατὶ κυκλοφοροῦσα στὰ δωμάτια,
Καὶ γύρω στὸν κῆπο
Μ᾽ ἕνα ἔνστικτο τόσο σίγουρο ὅσο καὶ ἡ ὅραση,
Σὰ νὰ εἶχαν μάτια στὶς ἄκρες τους τὰ δάχτυλά μου —
Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ.

ΑΝΕΡ ΚΛΙΟΥΤ

Πάλι καὶ πάλι συνηθίζανε νὰ μὲ ρωτᾶνε,
Ἐνῶ ἀγοράζανε τὸ κρασὶ ἢ τὴν μπίρα,
Στὴν Πεόρια πρῶτα, κι ὕστερα στὸ Σικάγο,
Ντένβερ, Φρίσκο, Νιοὺ Γιόρκ, ὅπου κι ἂν ἔζησα,
Πῶς μοῦ συνέβη νὰ ζῶ τέτοια ζωή,
Καὶ τί μ' ἔσπρωξε σ' αὐτό.
Ἔτσι, τοὺς διηγήθηκα ἕνα μεταξωτὸ φουστάνι,
Καὶ μιὰ ὑπόσχεση γάμου ἀπὸ ἕναν πλούσιο ἄντρα —
(Ἐπρόκειτο γιὰ τὸν Λούτσιους Ἄθερτον).
Μὰ αὐτὸ δὲν ἤτανε καθόλου ἀλήθεια.
Ὑποθέστε ὅτι ἕνα παιδὶ κλέβει ἕνα μῆλο
Ἀπὸ τὸ καλάθι ἑνὸς μανάβη,
Καὶ ὅλοι ἀρχίζουν νὰ τὸ φωνάζουν κλέφτη,
Ὁ συντάκτης, ὁ ὑπουργός, ὁ δικαστής, καὶ ὅλος ὁ κόσμος —
«Κλέφτη», «κλέφτη», «κλέφτη», ὅπου κι ἂν πάει.
Καὶ δὲν μπορεῖ νὰ βρεῖ δουλειά, καὶ δὲν μπορεῖ νὰ βρεῖ ψωμὶ
Χωρὶς νὰ κλέψει, γιατὶ ἔτσι τὸ παιδὶ θὰ κλέψει.
Εἶναι πῶς βλέπει ὁ κόσμος τὴν κλεψιὰ ἑνὸς μήλου
Ποὺ κάνει τὸ παιδὶ νὰ γίνει αὐτὸ ποὺ εἶναι.

ΝΤΙΕΣΟΝ ΤΑΙ·Υ·ΛΟΡ

Εἴμουν ἐπίτροπος στὴν ἐκκλησιά,
Καὶ μέλος τοῦ ἀντιαλκοολικοῦ συλλόγου·
Καὶ νόμισαν οἱ χωριανοὶ πὼς πέθανα γιατὶ ἔτρωγα
καρπούζια.
Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς εἶχα κίρρωση τοῦ ἥπατος,
Γιατὶ κάθε μεσημέρι γιὰ τριάντα χρόνια,
Γλιστροῦσα πίσω ἀπ' τὸ μεσότοιχο
Στὸ φαρμακεῖο τοῦ Τραίινορ
Καὶ τὰ κοπανοῦσα γενναῖα
Ἀπ' τὴ μποτίλια μὲ τὴν ἐπιγραφὴ
«Spiritus frumenti».

ΣΑΜ ΧΟΥΚΕ·Υ·

Τό 'σκασα ἀπ' τὸ σπίτι μὲ τὸ τσίρκο,
Γιατὶ τσιμπήθηκα μὲ τὴ σενιορίτα 'Εστραλάδα,
Τὴ δαμάστρια τῶν λιονταριῶν.
Κάποτε, ἀφοῦ παράτησε τὰ λιοντάρια νηστικὰ
Πιότερο ἀπὸ μιὰ μέρα,
Μπῆκα στὴν κλούβα κι ἄρχισα νὰ χτυπάω τὸ Βροῦτο
Καὶ τὸ Λεὸ καὶ τὴν Τζίπσυ.
Πάνω σ' αὐτὸ μοῦ ρίχτηκε ὁ Βροῦτος,
Καὶ μὲ σκότωσε.
Καθὼς στὶς χῶρες τοῦτες ἔμπαινα
'Απάντησα μιὰ σκιὰ ποὺ μ' ἄρχισε τὴ βλαστήμια,
Κι εἶπε πὼς μοῦ χρειαζόταν . . .
Ἦταν ὁ Ροβεσπιέρος!

ΤΖΩΡΤΖ ΓΚΡΕ·Υ·

Ἔχω μελετήσει πολλὲς φορὲς
Τὸ μάρμαρο ποὺ σκαλίσανε γιὰ μένα —
Μιὰ βάρκα μὲ μαζεμένο πανὶ ἀραγμένη σὲ λιμάνι.
Στ' ἀληθινὰ δὲν παρασταίνει τὸν προορισμό μου
Μὰ τὴ ζωή μου.
Γιατὶ ἡ ἀγάπη μοῦ προσφέρθηκε καὶ δείλιασα βέβαιος πὼς
θ' ἀπογοητευτῶ·
Ἡ λύπη χτύπησε τὴν πόρτα μου, ἀλλὰ φοβήθηκα·
Ἡ φιλοδοξία μὲ κάλεσε, ἀλλὰ ἔτρεμα τὶς εὐκαιρίες.
'Εντούτοις λαχταροῦσα πάντα ἕνα νόημα στὴ ζωή μου.
Καὶ τώρα ξέρω ὅτι πρέπει νὰ σηκώσουμε πανὶ
Καὶ νὰ πιάσουμε τοὺς ἄνεμους τοῦ πεπρωμένου
Ὅπου κι ἂν ὁδηγοῦν τὴ βάρκα.
Νὰ βάλεις νόημα στὴ ζωή σου μπορεῖ νὰ τρελαθεῖς,
'Αλλὰ ζωὴ χωρὶς νόημα εἶναι τὸ βάσανο
Τῆς ἀνησυχίας καὶ τῆς ἀβέβαιης ἐπιθυμίας —
Εἶναι μιὰ βάρκα ποὺ λαχταρᾶ γιὰ θάλασσα καὶ ὅμως φοβᾶται.

Α. ΝΤ. ΜΠΛΟΟΝΤ

Ἂν ἐσεῖς στὸ χωριὸ νομίζετε πὼς ἔκανα καλά,
Ὅταν ἔκλεισα τὰ σαλούσυν καὶ σταμάτησα τὴ χαρτοπαιξία,
Καὶ σωφρόνισα τὸ γέρο Ντέιζυ Φρέυζερ μπροστὰ
στὸ δικαστὴ Ἄρνετ,
Στὶς τόσες σταυροφορίες νὰ περάσω ἀπὸ καθαρτήριο τοὺς
ἁμαρτωλούς·
Γιατί ἀφήνετε τὴ θυγατέρα τῆς καπελοῦς Ντόρας,
Καὶ τὸν ἀνάξιο γιὸ τοῦ Βενιαμὶν Παντιὲ
Νὰ κάνουν τὸν τάφο μου τὴ νύχτα ἀνόσιό τους μαξιλάρι;

ΟΥ·Ι·ΛΛΙΑΜ ΚΑΙ ΕΜΙΛΥ

Ὑπάρχει κάτι γύρω ἀπὸ τὸ θάνατο
Σὰν τὴν ἴδια τὴν ἀγάπη!
Ἂν μὲ κάποιον ποὺ μαζὶ γνωρίσατε τὸν ἔρωτα,
Καὶ τὴ φλόγα τῆς νεανικῆς ἀγάπης,
Ἐσεῖς πάλι, μετὰ ἀπὸ χρόνια ποὺ ζήσατε
Μαζί, νιώσετε νὰ σβήνει ἡ φωτιά,
Κι ἔτσι ἀντάμα μαραθεῖτε,
Ἀργὰ ἀργά, ἀδύναμα, γλυκά,
Σὰ μέσα στὴν ἀγκαλιὰ ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου,
Περνώντας ἀπὸ τὸ γνώριμο δωμάτιο —
Αὐτὸ εἶναι μιὰ δύναμη συμφωνίας ψυχῶν
Σὰν τὴν ἴδια τὴν ἀγάπη!

ΤΖΟΝ ΧΟΡΑΣ ΜΠΑΡΛΕΣΟΝ

Στὸ σχολεῖο κέρδισα τὸ βραβεῖο δοκιμίου
Ἐδῶ στὸ χωριό,
Καὶ πρὶν γίνω εἴκοσι πέντε δημοσίευσα νουβέλα.
Πῆγα στὴν πόλη γιὰ σπουδὲς καὶ νὰ πλουτίσω τὴν τέχνη μου·
Ἐκεῖ παντρεύτηκα τὴν κόρη τοῦ τραπεζίτη,
Κι ἀργότερα ἔγινα πρόεδρος στὴν τράπεζα —
Πάντα γυρεύοντας τὴν εὐκαιρία
Νὰ γράψω μιὰν ἐπικὴ νουβέλα γιὰ τὸν πόλεμο.
Στὸ μεταξὺ τῶν μεγάλων ἔγινα φίλος, καὶ λάτρης τῶν γραμμάτων
Καὶ ξένιος στὸν Μάθιου Ἄρνολντ καὶ στὸν Ἔμερσον.
Ὁμιλητὴς ἐπιδορπίων, γράφοντας δοκίμια
Γιὰ τοπικοὺς συλλόγους. Στὸ τέλος μ᾽ ἔφεραν ἐδῶ —
Ἐσὺ τῶν παιδικῶν μου χρόνων κατοικία, τὸ ξέρεις —
Οὔτε μιὰ τόση δὰ μικρούλα πινακίδα στὸ Σικάγο
Ποὺ νὰ κρατάει τ᾽ ὄνομά μου ζωντανό.
Ὅμως μεγάλο εἶναι νὰ γράψεις τὸν ἁπλὸ στίχο:
«Κύλα μπροστά, ἐσὺ βαθιὲ καὶ σκοτεινὲ Ὠκεανέ, κύλησε!»

ΠΟΙΗΤΗΣ, ΕΛΑΣΣΩΝ

Σπόροι μέσα σὲ ξερὸ τσόφλι, τίκ, τίκ, τίκ,
Τίκ, τίκ, τίκ, σὰ σκαθάρια ποὺ καυγαδίζουν —
Δειλοὶ ἴαμβοι ποὺ ἡ δυνατὴ πνοὴ τ᾽ ἀνέμου ζωντανεύει —
Ὅμως μ᾽ αὐτὴ τὸ πεύκο συμφωνία κάνει.
Τριολέτα, βιλανέλες, ροντέλες, ρόντα,
Μπαλάντες στὸ ρυθμὸ τῆς ἴδιας παλιᾶς σκέψης:
Τὰ χιόνια καὶ τὰ χτεσινὰ τριαντάφυλλα χαθήκαν·
Καὶ τί εἶναι ἡ ἀγάπη παρὰ ἕνα ρόδο ποὺ μαραίνεται;
Ἡ ζωὴ γύρω μου ἐδῶ πέρα στὸ χωριό:
Τραγωδία, κωμωδία, ἀνδρεία κι ἀλήθεια,
Θάρρος, καρτερία, ἡρωισμός, ἀποτυχία —
Ὅλα στὸν ἴδιο ἀργαλειό, καὶ ὥ πόσα δείγματα!
Δάση, λιβάδια, χείμαρροι καὶ ποτάμια —
Τυφλὸς ἤμουν γιὰ ὅλ᾽ αὐτὰ σὲ ὅλη μου τὴ ζωή.
Τριολέτα, βιλανέλες, ροντέλες, ρόντα,
Σπόροι μέσα σὲ ξερὸ τσόφλι, τίκ, τίκ, τίκ,
Τίκ, τίκ, τίκ, τί ἐλάχιστοι ἴαμβοι,
Ἐνῶ ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Οὐίτμαν βρυχώνταν στοὺς πευκῶνες!

ΠΟΛΙΝ ΜΠΑΡΡΕΤΤ

Σχεδὸν τὸ κέλυφος μιᾶς γυναίκας ὕστερα ἀπ᾽ τὸ νυστέρι
τοῦ χειρούργου!
Καὶ σχεδὸν ἕνας χρόνος γιὰ ν᾽ ἀποχτήσω τὴν παλιά μου δύναμη,
Ὥσπου ἡ αὐγὴ τῆς δεκάτης ἐπετείου μας
Μὲ βρῆκε φαινομενικὰ τὴν ἴδια πάλι.
Περπατήσαμε μαζὶ στὸ δάσος,
Σ᾽ ἕνα μονοπάτι γεμάτο βρύα ἀθόρυβα καὶ χλόη.
Μὰ δὲν μποροῦσα νὰ σὲ κοιτάξω στὰ μάτια,
Καὶ δὲν μποροῦσες νὰ μὲ κοιτάξεις στὰ μάτια,
Γιατὶ ἦταν τόση ἡ θλίψη μας — τὰ πρῶτα γκρίζα στὰ μαλλιά σου,
Κι ἐγὼ τὸ φλούδι τοῦ ἑαυτοῦ μου μόνο.
Καὶ γιὰ τί πράγματα μιλούσαμε; — γιὰ τὸν οὐρανὸ καὶ τὸ νερό,
Γιὰ κάθε τί, πολύ, ἀρκεῖ ποὺ κρύβαμε τὶς σκέψεις μας.
Καὶ ὕστερα τὸ ἀπὸ ἄγρια τριαντάφυλλα δῶρο σου,
Ποὺ στόλιζαν τοῦ δείπνου τὸ τραπέζι.
Καλέ μου, πόσο γενναῖα ἀγωνιζόσουν νὰ φανταστεῖς,
Νὰ ζήσεις πάλι μὲ τὴ θύμηση τὸ σκίρτημα!
Ὕστερα, ὅσο ἐρχόταν τὸ σκοτάδι, ἀποσωνόμουν,
Καὶ μ᾽ ἄφησες μόνη, γιὰ μιὰ στιγμή, στὴν κάμαρά μου,
Ὅπως ἔκανες σὰν ἤμουνα νύφη, φτωχὴ καρδιά.
Καὶ στὸν καθρέφτη κοίταξα καὶ κάτι μοῦ εἶπε:
«Πρέπει νὰ πεθαίνει κανεὶς ὁλάκερος ὅταν εἶναι μισοπεθαμένος —
Ποτὲ τὴ ζωὴ μὴ κοροϊδέψεις, ποτὲ τὸν ἔρωτα μὴν ξεγελάσεις».
Καὶ ἔτσι ἔκαμα, κοιτάζοντας ἐκεῖ μὲς στὸν καθρέφτη —
Ἀγαπημένε, τὸ κατάλαβες ἄραγε ποτέ;

ΓΙ ΜΠΟΟΥ

Μὲ κουβαλήσανε στὸ Κατηχητικὸ
Στὸ Σπουὶν Ρίβερ
Καὶ τί δὲ κάμανε ν᾽ ἀπαρνηθῶ τὸν Κομφούκιο γιὰ
τὸ Χριστό.
Δὲ θὰ μποροῦσα νὰ πάθω καὶ χειρότερα
Ἂν εἶχα προσπαθήσει νὰ τοὺς κάνω ν᾽ ἀπαρνηθοῦν
τὸ Χριστὸ γιὰ τὸν Κομφούκιο.
Γιατί, χωρὶς κανένα λόγο, σὰ νάτανε παιχνίδι,
Καὶ γλιστρώντας πίσω μου, ὁ Χάρρυ Γουΐλεϋ,
Ὁ γιὸς τοῦ ὑπουργοῦ, μοῦ ᾽μπασε τὰ πλευρά μου
στὰ πνεμόνια,
Μ᾽ ἕνα χτύπημα τῆς γροθιᾶς του.
Τώρα δὲν πρόκειται πιὰ νὰ κοιμηθῶ μαζὶ μὲ τοὺς
προγόνους στὸ Πεκίνο,
Καὶ οὔτε παιδιὰ θὰ προσκυνήσουνε στὸν τάφο μου.

ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ ΜΑΚΝΙΛΗ

Πλούσιος, τιμημένος ἀπὸ τοὺς συμπολίτες μου,
Πατέρας πολλῶν παιδιῶν ποὺ τὰ γέννησε ἀρχόντισσα μάνα,
Ὅλα μεγαλωμένα ἐκεῖ
Στὸ μεγάλο ἀγρόκτημα, στὰ σύνορα τῆς πόλης.
Προσέξτε τὸν κέδρο στὸ λιβάδι!
Ἔστειλα ὅλα τ' ἀγόρια στὸ Ἄνν Ἄρμπορ, ὅλα τὰ κορίτσια
στὸ Ρόκφορντ,
Στὸ μεταξὺ ἡ ζωή μου κυλοῦσε, φέρνοντας πιότερα πλούτη
καὶ τιμές —
Τὰ δειλινὰ ξεκουραζόμουν κάτω ἀπὸ τὸν κέδρο μου.
Τὰ χρόνια κυλοῦσαν.
Ἔστειλα τὶς κόρες στὴν Εὐρώπη·
Τοὺς ἔδωσα καὶ προίκα σὰν τὶς πάντρεψα.
Ἔδωσα χρήματα στ' ἀγόρια ν' ἀρχίσουνε δουλειές.
Ἦταν γερὰ παιδιά, ποὺ ὑπόσχονταν πολλὰ
Σὰ μῆλα πρὶν δαγκωθοῦν καθόλου.
Ὅμως ὁ Τζὸν ἔφυγε ἀπὸ τὴ χώρα ἀτιμασμένος.
Ἡ Τζένη πέθανε πάνω στὴ γέννα —
Ἐγὼ καθόμουν κάτω ἀπὸ τὸν κέδρο μου.
Ὁ Χάρρυ αὐτοκτόνησε ὕστερα ἀπὸ βρωμοδουλειές,
Ἡ Σουζάνα χώρισε —
Ἐγὼ καθόμουν κάτω ἀπὸ τὸν κέδρο μου.
Ὁ Πὸλ κατάντησε ἄχρηστος ἀπ' τὴν πολλὴ μελέτη,
Ἡ Μαίρη κλείστηκε σπίτι γιατὶ ἀγάπησε κάποιον —

Ἐγὼ καθόμουν κάτω ἀπὸ τὸν κέδρο μου.
Ὅλοι φύγανε, ἢ πέσαν τὰ φτερά τους ἢ σπαράχτηκαν ἀπ'
τὴ ζωή —
Καθόμουν κάτω ἀπὸ τὸν κέδρο μου.
Ἡ συντρόφισσά μου, ἡ μάνα τους, ἔφυγε κι αὐτή —
Καθόμουν κάτω ἀπὸ τὸν κέδρο μου,
Ὅσπου ἠχήσανε ἐνενήντα χρόνια.
Ὦ, χῶμα μητρικό, ποὺ νανουρίζεις τὸ πεσμένο φύλλο!

ΠΕΝΝΙΓΟΥΙΤ, Ο ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ

Ἔπεσα σὲ δυσμένεια στὸ Σπουὶν Ρίβερ
Προσπαθώντας νὰ βάλω τὸ μυαλό μου μέσα στὴ
φωτογραφικὴ μηχανὴ
Ὥσπου νὰ συλλάβω τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου.
Ἡ καλύτερη φωτογραφία ποὺ τράβηξα ποτὲ
Ἦταν τοῦ δικαστῆ Σόμερς, ἐκπρόσωπου τοῦ νόμου.
Στάθηκε ὀρθὸς καὶ μ᾽ ἔκανε ἐμένα νὰ ποζάρω
Ὥσπου κάρφωσε τὸ ἀλλοίθωρό του μάτι ὁλόισα.
Μετὰ σὰν ἑτοιμάστηκε εἶπε «ἐν τάξει».
Κι ἐγὼ φώναξα «ὄχι» καὶ τὸ μάτι του γύρισε πάνω.
Κι ἔπιασα τὸ ὕφος ποὺ εἶχε συνήθως
Καθὼς ἔλεγε «ἐνίσταμαι».

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ

Ἐσεῖς οἱ ζωντανοί, ἀκοῦστε τὴν ἱστορία τοῦ ἄγνωστου
Ποὺ κείτεται ἐδῶ χωρὶς ταφόπετρα ποὺ νὰ δείχνει τὸ μνῆμα.
Σὰν ἕν᾽ ἀπρόσεχτο παιδὶ κι ἀτίθασο,
Καθὼς περιπλανιόμουν μὲ τὸ τουφέκι στὸ χέρι μέσα στὸ δάσος
Κοντὰ στὴν ἔπαυλη τοῦ Ἀαρὼν Χάτφιηλντ,
Χτύπησα ἕνα γεράκι κουρνιασμένο στὴν κορφὴ
Ἑνὸς ξεραμένου δέντρου.
Ἔπεσε μὲ μιὰ στριγκὴ κρωξιὰ
Στὰ πόδια μου, μ᾽ ἕνα του φτερὸ σπασμένο.
Ὕστερα τὸ ἔβαλα σ᾽ ἕνα κλουβὶ
Ὅπου ἔζησε μέρες πολλὲς κρώζοντας ἄγρια ἐνάντια μου
Ὅταν τοῦ πρόσφερνα τροφή.
Τώρα γυρεύω καθημερινὰ στὸ βασίλειο τοῦ Ἅδη
Τὴν ψυχὴ τοῦ γερακιοῦ,
Γιὰ νὰ τοῦ προσφέρω τὴ φιλία
Ἑνὸς ποὺ ἡ ζωὴ τὸν πλήγωσε καὶ τὸν φυλάκισε.

ΑΛΕΞΑΝΤΕΡ ΘΡΟΚΜΟΡΤΟΝ

Στὰ νιάτα μου τὰ φτερά μου ἤτανε γερὰ κι ἀκούραστα,
Μὰ δὲ γνώριζα τὰ βουνά.
Ὅταν μεγάλωσα γνώρισα τὰ βουνὰ
Μὰ τὰ κουρασμένα μου φτερὰ δὲν μποροῦσαν ν᾽ ἀκολουθήσουν
τ᾽ ὅραμά μου —
Μεγαλοφυΐα εἶναι σοφία καὶ νιάτα.

ΚΑΡΛ ΧΑΜΠΛΙΝ

Τὰ πιεστήρια τῆς «Σάλπιγγας» τοῦ Σπούν Ρίβερ τὰ ρήμαξαν,
Καὶ μένα μὲ μαυρίσανε νὰ χάσω τὴν ὑπόληψή μου,
Γιατὶ δημοσίευσα τοῦτο δῶ τὴ μέρα ποὺ κρεμάσαν τοὺς
ἀναρχικοὺς στὸ Σικάγο:
«Εἶδα μιὰν ἔμορφη γυναίκα μὲ δεμένα μάτια
Νὰ μνέσκει στὰ σκαλιὰ σὲ μαρμαρένιο βάθρο.
Μεγάλα πλήθη περνοῦσαν ἀπὸ μπροστά της,
Σηκώναν τὰ κεφάλια τους ἐκλιπαρώντας την.
Στὸ ἀριστερό της χέρι κρατοῦσε ἕνα σπαθί.
Καθὼς τὸ κράδαινε,
Χτυποῦσε πότε ἕνα παιδί, πότε ἕναν ἐργάτη,
Πότε μιὰ γκαστρωμένη, πότε ἕναν τρελό.
Μιὰ ζυγαριὰ κρατοῦσε στὸ δεξί της χέρι·
Μέσα κεῖ πετοῦσαν κομμάτια ἀπὸ χρυσάφι
Ὅσοι ἀπ᾽ τὶς σπαθιὲς γλιτώναν.
Ἕνας ἄντρας μὲ μαύρη τόγα διάβασε ἀπὸ χειρόγραφο:
"Δὲ σέβεται κανένα,,.
Τότε ἕνα παλικάρι μ᾽ ἕναν κόκκινο σκοῦφο
Πήδησε πλάι της καὶ τράβηξε τὸν ἐπίδεσμο.
Καὶ ὤ, τὰ ματόκλαδά της ἦταν φαγωμένα
Ἀπὸ τὰ τσιμπλιασμένα βλέφαρα·
Οἱ κόρες τῶν ματιῶν εἶχαν καεῖ ἀπὸ μιὰν ἄσπρη γλίνα·
Ἡ τρέλα μιᾶς ψυχῆς ποὺ πεθαίνει
Ἦταν γραμμένη στὴ μορφή της —
Ὅμως τὰ πλήθη νιώσαν γιατὶ φοροῦσε τὸν ἐπίδεσμο».

ΜΠΕΡΤ ΚΕΣΛΕΡ

Ἄφησα νὰ πετάξει τὸ πουλί,
Κατὰ τὸν ἥλιο πέταξε ποὺ ἔδυε·
Ὅμως μόλις ἀντήχησε ἡ τουφεκιά, ὑψώθηκε
Ψηλὰ ψηλὰ ἀνάμεσα σὲ θραύσματα ἀπὸ χρυσὸ φῶς,
Ὡσότου ἔγυρε πρὸς τὰ πίσω, φτερὰ ἀναταραγμένα,
Μὲ λίγα πούπουλά του σκόρπια σιμά,
Κι ἔπεσε σὰ βολίδα μέσα στὸ χορτάρι.
Περιπλανήθηκα τριγύρω, ψάχνοντας στοὺς θάμνους,
Ὥσπου σ' ἕναν κορμὸ διάκρινα μιὰ κηλίδα αἷμα,
Καὶ τὸ ὀρτύκι πεσμένο κοντὰ στὶς σάπιες ρίζες.
Ἄπλωσα τὸ χέρι μου, καὶ δὲν εἶδα ἀγκάθια,
Ὅμως κάτι τὸ τσίμπησε, τὸ δάγκωσε, τὸ μούδιασε.
Κι ὕστερα, σ' ἕνα λεπτό, ἀνακάλυψα τὸν κροταλία —
Ὁλάνοιχτα τὰ βλέφαρα πάνω στὰ κίτρινά του μάτια,
Μὲ τὸ κεφάλι του γερμένο, χωμένο μέσ' στὰ δαχτυλίδια
τοῦ λαιμοῦ του,
Κύκλος βρωμιᾶς, χρῶμα ἀπὸ στάχτες,
Ἡ ἀσπριδερὰ βελανιδόφυλλα κάτω ἀπὸ στρῶμα φύλλων.
Πέτρωσα ἐκεῖ καθὼς ἐμαζευότανε καὶ ξεκουλουριαζόταν
Κι ὅταν ἀρχίνησε νὰ ἕρπει κάτω ἀπ' τὸν κορμό,
Ἔπεσα ἐξαντλημένος στὸ χορτάρι.

ΟΡΤΑΝΣ ΡΟΜΠΙΝΣ

Τ' ὄνομά μου φάνταζε κάθε μέρα στὶς ἐφημερίδες
Ἐπειδὴ πῆρα τὸ φαγητό μου κάπου,
Ἢ κάπου εἶχα ταξιδέψει,
Ἢ νοίκιασα κάποιο σπίτι στὸ Παρίσι,
Ὅπου σαγήνευα τοὺς εὐγενεῖς.
Διαρκῶς ἔτρωγα ἢ ταξίδευα,
Ἢ ἔκανα κούρα στὸ Μπάντεν—Μπάντεν.
Τώρα εἶμαι ἐδῶ γιὰ νὰ τιμήσω
Τὸ Σπουὶν Ρίβερ, ἐδῶ κοντὰ στὴν οἰκογένεια
τῆς καταγωγῆς μου.
Κανεὶς δὲ νοιάζεται τώρα γιὰ τὸ ποῦ ἔφαγα,
Ἢ ἔζησα, ἢ ποιὸν διασκέδασα,
Ἢ κάθε πότε θεραπευόμουνα στὸ Μπάντεν—Μπάντεν!

ΕΝΤΜΟΝΤ ΠΟΛΛΑΡΝΤ

Θάθελα νὰ εἶχα βυθίσει τὰ σάρκινά μου χέρια
Μὲς σὲ βαθιὰ λουλούδια ποὺ τὰ ρουφοῦν οἱ μέλισσες,
Μὲς στὴν καρδιὰ τὴν καθρεφτένια τῆς φωτιᾶς
Ἀπὸ τὸ φῶς τῆς ζωῆς, τὸν ἥλιο τῆς χαρᾶς.
Σὰν τί ν' ἀξίζουν τ' ἄνθη ἢ τὰ πέταλα
Ἢ οἱ ἀχτίδες ἀπὸ φωτοστέφανο ; Σκιὲς καὶ ψευδαισθήσεις
Τῆς καρδιᾶς τοῦ λουλουδιοῦ, τῆς μέσα φλόγας !
Ὅλα εἶναι δικά σου, νεαρὲ διαβάτη·
Μπὲς μὲ τὴ σκέψη σου στὴν αἴθουσα τοῦ συμπόσιου·
Μὴ λοξοδρομᾶς σὰ ν' ἀμφιβάλεις
Ἂν θὰ σὲ καλωσορίσουν — δική σου εἶν' ἡ γιορτή !
Οὔτε νὰ παίρνεις λίγο καὶ ν' ἀρνιέσαι τὸ πολύ
Μ' ἕνα δειλὸ «εὐχαριστῶ», σὰν εἶσαι πεινασμένος.
Εἶναι ἡ ψυχή σου ζωντανή ; Τότε ἄσ' την νὰ χορτάσει !
Μὴν ἀφήνεις μπαλκόνια ποὺ μπορεῖς νὰ σκαρφαλώσεις·
Οὔτε γαλατεροὺς κόρφους ποὺ μπορεῖς νὰ ξαποστάσεις·
Οὔτε ξανθὰ κεφάλια ποὺ τὸ μαξιλάρι τους μπορεῖς νὰ μοιραστεῖς·
Οὔτε ποτήρια τοῦ κρασιοῦ ποὺ ἔχουν γλυκὸ κρασί·
Οὔτε τὴν ἔκσταση ἀπ' τὸ σῶμα ἢ τὴν ψυχή,
Θὰ πεθάνεις, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅμως πέθανε ζώντας
Σὲ βάθη γαλάζια, παράφορος καὶ συντροφεμένος,
Φιλώντας τὴ βασίλισσα — μέλισσα, τὴ Ζωή !

ΤΟΜΑΣ ΤΡΕΒΕΛΥΑΝ

Διαβάζοντας στὸν Ὀβίδιο τὴ θλιβερὴ ἱστορία τοῦ Ἴτυ,
Γιοῦ τῆς ἀγάπης τοῦ Τηρέα γιὰ τὴν Πρόκνη, σφαγμένου
Ἀπ' τὸ ἔνοχο πάθος τοῦ Τηρέα γιὰ τὴ Φιλομήλα,
Τὴ σάρκα του τὴν πρόσφερε στὸν Τηρέα ἡ Πρόκνη,
Καὶ ὁ θυμὸς τοῦ Τηρέα, τὴ φόνισσα κυνήγησε
Ὥσπου οἱ θεοὶ ἐκάμανε τὴ Φιλομήλα ἀηδόνι,
Φλάουτο τῆς σελήνης ποὺ ἀνατέλλει, καὶ τὴν Πρόκνη χελιδόνι !
Ὦ πολίτες καὶ καλλιτέχνες τῆς Ἑλλάδας αἰῶνες πρίν,
Σφραγίζοντας σὲ μικρὰ θυμιατήρια ὄνειρα καὶ σοφία,
Θυμίαμα ἀνεκτίμητο, γιὰ πάντα εὐωδιαστό,
Μὲ μιὰν ἀναπνοή του καθαρίζουν τὰ μάτια τῆς ψυχῆς !
Πόσο ἀνάπνευσα τὴ γλύκα του ἐδῶ στὸ Σποὺν Ρίβερ !
Ἄνοιξε καὶ γιὰ μὲ τὸ θυμιατήρι σὰν ἔζησα κι ἔμαθα
Πῶς ὅλοι ἐμεῖς σκοτώνουμε τοὺς γιοὺς τοῦ ἔρωτα, κι ὅλοι ἐμεῖς,
Μὴ ξέροντας τί κάνουμε, καταβροχθίζουμε τὶς σάρκες τους·
Καὶ ὅλοι γινόμαστε τραγουδιστές, ἂν καὶ δὲ συμβαίνει
Παρὰ μιὰ φορὰ μονάχα ἐτοῦτο στὴ ζωή μας, ἢ ἀλλάζουμε σὲ
χελιδόνια — ἀλλίμονο ! —
Νὰ τερετίζουμε ἀνάμεσα σὲ κρύους ἀνέμους καὶ πεσμένα φύλλα !

ΑΒΕΛ ΜΕΛΒΕΝΥ

Ἀγόρασα ἀπ' ὅλους τοὺς γνωστοὺς τύπους μηχανές —
Ἀλεστῆρες, ξεφλουδιστῆρες, φυτευτικὲς καὶ θεριστικὲς
μηχανές,
Μύλους καὶ δικράνια καὶ ἄροτρα καὶ ἁλωνιστικὲς μηχανές —
Κι αὐτὰ ξεμείναν ὅλα στὴ βροχὴ καὶ στὸν ἥλιο,
Σκουριάζοντας, στραβώνοντας καὶ λιώνοντας,
Γιατὶ δὲν ἔσιαξα ἀποθῆκες νὰ τὰ βάλω μέσα,
Καὶ μήτε τὰ πιὸ πολλὰ τὰ χρειαζόμουν.
Καὶ στὰ στερνά μου, σὰν τὸ καλοσκέφτηκα,
Ἐκεῖ κοντὰ στὸ παράθυρό μου, βλέποντας καθαρότερα
Τὸν ἑαυτό μου, καθὼς οἱ σφιγμοί μου ὅλο κι ἀδυνάτιζαν,
Καὶ διάκρινα κάποιον ἀπ' τοὺς μύλους ποὺ ἀγόρασα —
Ποὺ δὲ χρειάστηκα ποτέ μου,
Ὅπως ξετυλίχτηκαν τὰ πράγματα, καὶ δὲ τὸν ἔβαλα ποτὲ
σὲ κίνηση —
Μιὰ φίνα μηχανή, σὲ λαμπερὸ βερνίκι κάποτε,
Καὶ πρόθυμη νὰ κάμει τὴ δουλειά της,
Τώρα μὲ τὴν μπογιά της ξεπλυμένη —
Εἶδα τὸν ἑαυτό μου σὰ μιὰ καλὴ μηχανὴ
Ποὺ ἡ ζωὴ ποτέ της δὲ μεταχειρίστηκε.

ΣΡΕΝΤΕΡ Ο ΨΑΡΑΣ

Στάθηκα στὸν ὄχτο τοῦ Μπερναντὸτ ἀπὸ πάνου
Κι ἔριξα ψίχουλα στὸ νερό,
Ἀκριβῶς γιὰ νὰ δῶ τὰ ψαράκια νὰ σκουντοῦν τό 'να τ' ἄλλο,
Ὥσπου τὸ πιὸ δυνατὸ πῆρε τὸ ἔπαθλο.
Ἡ πῆγα στὸ μικρό μου βοσκότοπο,
Ὅπου τὰ εἰρηνικὰ γουρούνια κοιμόντουσαν στὸ βοῦρκο,
Ἡ τρίβανε τὶς μύτες μεταξύ τους τρυφερά,
Καὶ ἄδειασα ἕνα καλάθι κίτρινο ἀραποσίτι,
Καὶ τὰ εἶδα νὰ σπρώχνονται καὶ νὰ γρούζουν καὶ νὰ δαγκάνονται,
Καὶ νὰ τσαλαπατιόνται γιὰ νὰ πάρουν τὸ ἀραποσίτι.
Καὶ εἶδα πὼς ἡ φάρμα τοῦ Κρίστιαν Ντάλμαν,
Μεγαλύτερη ἀπὸ τρεῖς χιλιάδες στρέματα,
Κατάπιε τὸ χτηματάκι τοῦ Φελὶξ Σμίθ,
Ὅπως μιὰ πέρκα θὰ κατάπινε ἕνα ψαράκι.
Καὶ λέω πὼς ἂν ὑπάρχει κάτι στὸν ἄνθρωπο —
Πνεῦμα, ἢ συνείδηση, ἢ θεϊκὴ πνοὴ
Ποὺ τὸν κάνει νὰ διαφέρει ἀπὸ τὰ ψάρια ἢ τὰ γουρούνια,
Θάθελα νὰ τὸ δῶ στὴν πράξη!

ΠΕΡΡΥ ΖΟΛΛ

Τὶς εὐχαριστίες μου, φίλοι τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Συνδέσμου
τῆς Κομητείας,
Γιὰ τοῦτο τὸ σεμνὸ κοτρώνι,
Καὶ τὴ μικρή του μπρούντζινη ἐπιγραφή.
Δυὸ φορὲς προσπάθησα νὰ γίνω μέλος τοῦ τιμημένου
σωματείου σας,
Καὶ μ' ἀπορρίψατε,
Καὶ ὅταν ἡ μικρὴ μπροσούρα μου
Γιὰ τὴ νοημοσύνη τῶν φυτῶν
Ἄρχισε νὰ τραβάει τὴν προσοχὴ
Ψηφίσατε νὰ γίνω σχεδὸν μέλος σας.
Μετὰ ἀπ' αὐτὸ πρόκοψα πέρα ἀπ' τὴ χρεία
Καὶ τὴν ἀναγνώρισή σας.
Ὅμως δὲν ἀρνοῦμαι τὴν ταφόπετρά σας,
Βλέποντας πώς, ἔτσι κάνοντας, θὰ μποροῦσα
Νὰ σᾶς στερήσω τὴν εὐκαιρία νὰ τιμήσετε τὸν ἑαυτό σας.

ΝΤΙΠΟΛΝΤ Ο ΟΠΤΙΚΟΣ

Τί βλέπετε τώρα ;
Σφαῖρες κόκκινες, κίτρινες, πορφυρές.
Μιὰ στιγμή ! Καὶ τώρα ;
Τὸν πατέρα τὴ μητέρα τὶς ἀδερφές μου.
Ναί ! Καὶ τώρα ;
Ἱππότες πάνοπλους, ὡραῖες γυναῖκες, εὐγενικὰ πρόσωπα.
Δοκιμάστε αὐτούς.
Ἕνα χωράφι μὲ σιτάρι — μιὰ πόλη.
Πολὺ καλά ! Καὶ τώρα ;
Μιὰ νέα γυναίκα καὶ γύρω της γονατιστοὺς ἀγγέλους.
Πιὸ δυνατοὺς φακούς ! Καὶ τώρα ;
Πολλὲς γυναῖκες μὲ μάτια ποὺ λάμπουν μὲ χείλη ἀνοιχτά.
Δοκιμάστε αὐτούς.
Μόνο ἕνα κύπελλο σ' ἕνα τραπέζι.
Ὤ, καταλαβαίνω ! Μὲ τούτους τοὺς φακούς !
Μόνο ἕνα διάπλατο χῶρο — Τίποτε τὸ ἰδιαίτερο.
Καλά, τώρα ;
Πεῦκα, μιὰ λίμνη, καλοκαιριάτικο οὐρανό.
Αὐτὸ εἶναι καλύτερο. Καὶ τώρα ;
Ἕνα βιβλίο.
Διαβάστε μου μιὰ σελίδα.
Δὲν μπορῶ. Πάει ἡ ματιά μου πέρα ἀπ' τὴ σελίδα.
Δοκιμάστε αὐτοὺς τοὺς φακούς.
Βάθη ἀπὸ ἀέρα.
Θαυμάσια ! Καὶ τώρα ;
Φῶς, μόνο φῶς, ποὺ κάνει νὰ φαίνεται ὁ κόσμος,
κάτω ἀπ' αὐτό, παιχνίδι.
Πολὺ καλά, ἀνάλογα θὰ φτιάξουμε καὶ τὰ γυαλιά.

ΗΝΤΙΘ ΚΟΝΑΝΤ

Στεκόμαστε γύρω σ' αὐτὸ τὸν τόπο — ἐμεῖς οἱ θύμησες·
Καὶ κρύβουμε τὰ μάτια μας γιατὶ τρέμουμε μὴ διαβάσουμε :
«17 Ἰουνίου 1884, 21 χρονῶν καὶ 3 ἡμερῶν».
Καὶ ὅλα ἔχουν ἀλλάξει.
Καὶ μεῖς — ἐμεῖς, οἱ θύμησες, στεκόμαστε δῶ μόνο γιὰ
τὸν ἑαυτό μας,
Γιατὶ κανένα μάτι δὲ μᾶς βλέπει ἢ θάθελε νὰ ξέρει γιατὶ
βρισκόμαστε ἐδῶ.
Ὁ ἄντρας σου πέθανε, ἡ ἀδερφή σου ζεῖ μακριά,
Ὁ πατέρας σου λύγισε ἀπ' τὰ χρόνια·
Σὲ ξέχασε, σπάνια βγαίνει ἀπὸ τὸ σπίτι.
Κανεὶς πιά.
Κανεὶς δὲ θυμᾶται τὸ τέλειο πρόσωπό σου,
Τὴ λυρικὴ φωνή σου !
Πῶς τραγουδοῦσες, ἀκόμη καὶ τὸ πρωὶ ποὺ χτυπήθηκες ἀπ' τὸ κακό,
Μ' ἕναν γλυκὸ πόνο, μὲ τρεμάμενη θλίψη,
Πρὶν ἀπὸ τὸν ἐρχομὸ τοῦ παιδιοῦ ποὺ πέθανε μαζί σου.
Ὅλα ξεχάστηκαν, φυλαγμένα ἀπὸ μᾶς, τὶς θύμησες,
Ποὺ λησμονήθηκαν ἀπὸ τὸν κόσμο.
Ὅλα ἀλλάξανε, ἐκτὸς ἀπ' τὸ ποτάμι καὶ τὸ λόφο —
Μὰ κι αὐτὰ σὰ νάχουν ἀλλάξει.
Μόνο ὁ καφτὸς ἥλιος καὶ τὰ ἤρεμα ἀστέρια μένουν τὰ ἴδια.
Καὶ μεῖς — ἐμεῖς, οἱ θύμησες, στεκόμαστε ἐδῶ μὲ δέος,
Μὲ μάτια κλειστὰ καὶ κουρασμένα ἀπὸ τὰ δάκρυα —
Ἀπὸ ἕναν κάματο ποὺ δὲ μετριέται !

ΕΡΡΙΚΟΣ ΛΕ·Υ·ΤΟΝ

Ὅποιος κι ἂν εἶσαι διαβάτη
Μάθε πὼς ὁ πατέρας μου ἦταν πράος,
Καὶ ἡ μητέρα μου ἦταν βίαιη,
Ἐνῶ ἐγὼ γεννήθηκα ὁλάκερος ἀπὸ τέτοια ἀδιάλλαχτα μισά,
Ποὺ δὲν ἀνακατώθηκαν κι οὔτε ζυμώθηκαν,
Μὰ τὸ καθένα ξέχωρο, σμίξανε λίγο μεταξύ τους.
Ἄλλοι ἀπὸ σᾶς μὲ βλέπαν πράο,
Ἄλλοι γιὰ βίαιο,
Ἄλλοι καὶ γιὰ τὰ δύο μαζί.
Ὅμως κανένα ἀπὸ τὰ δύο μισά μου δὲ στάθηκε ἡ αἰτία
τοῦ χαμοῦ μου.
Ἦταν ἡ χωριστὴ πτώση τῶν δυό τους,
Ποὺ δὲ γίνηκε ποτὲ τό 'να κομμάτι τ' ἄλλου,
Καὶ μοῦ ἄφησε μιὰ δίχως ζωὴ ψυχή.

ΧΑΡΡΥ ΓΟΥ·Ι·ΛΜΑΝΣ

Μόλις εἶχα μπεῖ στὰ εἰκοσιένα,
Κι ὁ Χένρυ Φίππς, ὁ Δάσκαλος τοῦ Κατηχητικοῦ,
Ἔβγαλε λόγο στὴν Ὄπερα τοῦ Μπίντλ.
«Πρέπει νὰ ὑπερασπίσουμε τὴν τιμὴ τῆς σημαίας», εἶπε,
«Εἴτε αὐτὴ προσβάλλεται ἀπὸ τὴ βάρβαρη φυλὴ τῶν Τάγκαλογκς
Εἴτε ἀπὸ τὴ μεγαλύτερη δύναμη τῆς Εὐρώπης».
Καὶ ζητωκραυγάζαμε καὶ φωνάζαμε ζήτω γιὰ τὸ λόγο καὶ
τὴ σημαία ποὺ ἀνέμιζε,
Ὅσο αὐτὸς μιλοῦσε.
Καὶ πῆγα στὸν πόλεμο σὲ πεῖσμα τοῦ πατέρα μου,
Καὶ ἀκολούθησα τὴ σημαία ὡσότου τὴν εἶδα νὰ ὑψώνεται
Πλάι στὸ στρατόπεδό μας σ' ἕνα ριζοχώραφο κοντὰ στὴ Μανίλα,
Κι ὅλοι ζητωκραυγάζαμε καὶ τὴ ζητωκραυγάζαμε.
Ἀλλὰ ὑπῆρχαν ἐκεῖ μύγες καὶ πράματα φαρμακερά·
Κι ἦταν ἐκεῖ τὸ θανατηφόρο τὸ νερό,
Καὶ ἡ σκληρὴ ἡ ζέστη,
Καὶ τὸ σάπιο φαΐ, ποὺ σ' ἀρρωσταίνει·
Κι ἡ βρώμα τοῦ χαρακώματος ἀκριβῶς πίσω ἀπ' τὶς σκηνὲς
Ὅπου οἱ στρατιῶτες πηγαίναν καὶ ξελιμπάρανε·
Κι ἦταν ἐκεῖ οἱ πόρνες ποὺ μᾶς ἀκολουθοῦσαν, γεμάτες σύφιλη·
Καὶ πράξεις κτηνώδεις μεταξύ μας ἢ μοναχικές,

Μὲ καυγάδες, μίσος καὶ ξεπεσμὸ ἀνάμεσά μας,
Καὶ μέρες ἀηδιαστικὲς καὶ νύχτες φόβου
Ὡς τὴν ὥρα τῆς ἐπίθεσης ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ γεμάτα ἀτμοὺς ἕλη,
Ἀκολουθώντας τὴ σημαία,
Ὥσπου ἔπεσα μὲ μιὰ κραυγή, ξεκοιλιασμένος ἀπὸ σφαίρα.
Τώρα μὲ σκεπάζει μιὰ σημαία στὸ Σπουὶν Ρίβερ!
Μιὰ σημαία! Μιὰ σημαία!

ΑΝΝΑ ΡΟΥΤΛΕΤΖ

Ἔξω ἀπὸ μένα τὴν τιποτένια καὶ ἄγνωστη
Οἱ δονισμοὶ τῆς ἀθάνατης μουσικῆς·
«Χωρὶς κακία γιὰ κανένα, μὲ ἀγάπη γιὰ ὅλους».
Ἔξω ἀπὸ μένα ἡ συγγνώμη ἀπὸ ἑκατομμύρια
σ' ἑκατομμύρια,
Καὶ τὸ ἀγαθοεργὸ πρόσωπο ἑνὸς ἔθνους
Ποὺ λάμπει ἀπὸ δικαιοσύνη κι ἀλήθεια.
Εἶμαι ἡ Ἄννα Ροῦτλετζ αὐτὴ ποὺ κοιμᾶται κάτω
ἀπὸ τοῦτα τ' ἀγριόχορτα,
Ἀγαπημένη στὴ ζωὴ τοῦ Ἀβραὰμ Λίνκολν,
Παντρεμένη μαζί του, ὄχι μὲ γάμο,
Μὰ μὲ τὸ χωρισμό.
Λουλούδιζε ἀδιάκοπα, ὦ Δημοκρατία,
Ἀπὸ τὴν τέφρα τοῦ στήθους μου!

ΜΕΪΜΠΕΛ ΟΣΜΠΟΡΝ

Μέσα στὴν πράσινη φυλλωσιά σου μαραίνονται
Ἄλικα τ' ἄνθη σου, ἐξαίσιο γεράνι!
Μὰ δὲ ζητᾶς νερό.
Δὲν μπορεῖς ν' ἀποκριθεῖς! Δὲν εἶν' ἀνάγκη νὰ μιλήσεις —
Ὅλοι τὸ ξέρουν πὼς πεθαίνεις ἀπὸ δίψα,
Ὅμως δὲ σὲ ποτίζουν!
Σὲ προσπερνοῦνε, λέγοντας:
«Τὸ γεράνι χρειάζεται νερό».
Κι ἐγώ, ποὺ 'χα κρυφὴ χαρὰ νὰ μοιραστῶ
Καὶ λαχταροῦσα νὰ τὴ μοιραστῶ τὴν εὐτυχία σου·
Ἐγὼ ποὺ σ' ἀγάπησα, Σποὺν Ρίβερ,
Καὶ ζήτησα νὰ μ' ἀγαπήσεις,
Μαράθηκα μπροστὰ στὰ μάτια σου, Σποὺν Ρίβερ —
Διψώντας, διψώντας,
Χωρὶς μιλιὰ μὲ τὴν ἀγνὴ ψυχή μου σοῦ ζητοῦσα ἀγάπη,
Ἐσένα ποὺ μὲ γνώριζες καὶ μ' εἶδες νὰ χάνομαι μπροστά σου,
Σὰν τοῦτο τὸ γεράνι ποὺ κάποιος φύτεψε ἀπὸ πάνω μου,
Καὶ τ' ἄφησε νὰ τελειώσει.

ΛΟΥΤΣΙΝΤΑ ΜΑΤΛΟΚ

Πῆγα στοὺς χοροὺς τοῦ Τσάντλερβιλ,
Κι ἔπαιξα σνὰπ—ἄουτ στὸ Οὐίντσεστερ.
Μιὰ φορὰ ἀλλάξαμε καβαλλιέρους,
Καθὼς γυρνούσαμε σπίτια μας μὲ φεγγαράδα καλοκαίρι,
Καὶ τότε βρῆκα τὸν Ντέιβις.
Παντρευτήκαμε καὶ ζήσαμε μαζὶ ἑβδομήντα χρόνια,
Γλεντώντας, δουλεύοντας, ἀνατρέφοντας δώδεκα παιδιά,
Ποὺ χάσαμε τὰ ὀχτώ,
Πρὶν φτάσω στὰ ἑξήντα μου.
Ἔκλωσα, ὕφανα, κράτησα τὸ νοικοκυριό, φρόντισα τοὺς
ἀρρώστους,
Ἔφτιαξα τὸν κῆπο, καὶ τὶς γιορτὲς
Γύριζα στὰ χωράφια ποὺ τραγουδοῦσαν οἱ κορυδαλλοί,
Καὶ στὶς ὄχθες τοῦ Σπούν Ρίβερ μάζευα πολλὰ κοχύλια,
Καὶ πολλὰ λουλούδια ἢ βότανα —
Φωνάζοντας κατὰ τοὺς δασωμένους λόφους, τραγουδώντας
στὶς πράσινες κοιλάδες.
Στὰ ἐνενήντα ἕξι μου εἶχα κιόλας ζήσει ἀρκετά, αὐτὸ εἶν' ὅλο,
Καὶ πέρασα σ' ἕναν γλυκὸ ὕπνο.
Τί εἶναι τοῦτα ποὺ ἀκούω γιὰ λύπη καὶ γιὰ μόχτο,
Γιὰ θυμό, γκρίνια κι ἐλπίδες ποὺ μαράζωσαν ;
Θυγατέρες καὶ γιοὶ χωρὶς κουράγιο,
Ἡ ζωὴ εἶναι πολὺ δυνατὴ γιὰ σᾶς —
Πρέπει πολὺ νὰ ζήσεις γιὰ ν' ἀγαπήσεις τὴ Ζωή.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΕΡΕΝΧΑΡΝΤ

Ἄρχισα μὲ τὶς παραδόσεις τοῦ σὲρ Οὐίλλιαμ Χάμιλτον.
Μετὰ σπούδασα Ντούγκαλντ Στιούαρτ·
Καὶ μετὰ Τζὸν Λὸκ στὸ «Δοκίμιο γιὰ τὴν Ἀνθρώπινη
Διάνοια»,
Καὶ μετὰ Ντεκάρτ, Φίχτε καὶ Σέλλιγγ,
Κὰντ καὶ μετὰ Σοπενχάουερ —
Βιβλία ποὺ δανείστηκα ἀπὸ τὸ γέρο δικαστὴ Σόμερς.
Ὅλα τὰ διάβασα σ' ἐκστατικὴ ἐπιμέλεια
Μ' ἔγνοια κρυφὴ πὼς εἶχαν φυλαχτεῖ γιὰ μένα
Γιὰ ν' ἁρπάξω τὴν οὐρὰ τοῦ καίριου μυστικοῦ,
Καὶ νὰ τὸ σύρω ἔξω ἀπ' τὴ μονιά του.
Ἡ ψυχή μου πέταξε δέκα χιλιόμετρα ψηλά,
Καὶ μόνο τὸ φεγγάρι φάνταξε λίγο τρανότερο.
Μετὰ γκρεμίστηκα ἀνάποδα, πόση χαρὰ γιὰ τὴ γῆ!
Ὅλα μέσα ἀπ' τὴν ψυχὴ τοῦ Οὐίλλιαμ Τζὸνς
Ποὺ μοῦ ἀποκάλυψε ἕνα γράμμα τοῦ Τζὸν Μιούερ.

ΣΑΜΟΥΗΛ ΓΚΑΡΝΤΝΕΡ

Ἐγὼ ποὺ συγύριζα καὶ φύλαγα τὸ θερμοκήπιο,
Ἐραστὴς τῶν δέντρων καὶ τῶν λουλουδιῶν,
Συχνὰ στὴ ζωή μου εἶδα τούτη τὴ σκιερὴ φτελιά,
Μετρώντας μὲ τὸ μάτι μου τὰ πλουσιοπάροχα κλαδιά της,
Καὶ ἄκουσα τὰ χαρούμενα φύλλα της
Νὰ χαϊδεύουν μ᾽ ἀγάπη τό ᾽να τ᾽ ἄλλο,
Μὲ γλυκὰ αἰολικὰ ψιθυρίσματα.
Καὶ βέβαια μποροῦσαν :
Γιατὶ οἱ ρίζες γίναν τόσο πλατιὲς καὶ βαθιὲς
Ποὺ τὸ ἔδαφος τοῦ λόφου δὲν μπόρεσε νὰ συγκρατήσει
Τίποτε ἀπὸ τὴ δύναμή του, τὴν πλουτισμένη ἀπ᾽ τὴ βροχή,
Καὶ ζεσταμένη ἀπὸ τὸν ἥλιο·
Μὰ τὴν παράδινε ὁλάκερη στὶς οἰκονόμες ρίζες,
Ποὺ μέσα ἀπ᾽ αὐτὲς ρουφήχτηκε καὶ στροβιλίστηκε στὸν κορμό,
Κι ἀπὸ κεῖ στὰ κλαδιά, καὶ μέσα στὰ φύλλα,
᾽Απ᾽ ὅπου ἡ αὔρα ἔπαιρνε ζωὴ καὶ τραγουδοῦσε.
Τώρα ἐγώ, ἕνας νοικάρης τῆς κάτω γῆς, μπορῶ νὰ δῶ
Ὅτι τὰ κλαδιὰ ἑνὸς δέντρου
Δὲν ἁπλώνονται περισσότερο ἀπ᾽ τὶς ρίζες του.
Καὶ πῶς μπορεῖ ἡ ψυχὴ ἑνὸς ἀνθρώπου
Νά ᾽ναι πλατύτερη ἀπὸ τὴ ζωὴ ποὺ ἔχει ζήσει ;

ΝΤΑΟΥ ΚΡΙΤΤ

Ὁ Σαμουὴλ μιλεῖ ἀδιάκοπα γιὰ τὴ φτελιά του —
Ἀλλὰ δὲν εἶχα ἀνάγκη νὰ πεθάνω γιὰ νὰ μάθω γιὰ τὶς ρίζες :
Ἐγώ, ποὺ ἔσκαψα ὅλους τοὺς λάκκους γύρω στὸ Σποὺν Ρίβερ.
Κοίτα τὴ δική μου φτελιά !
Βλάστησε ἀπὸ σπόρο τόσο καλὸ ὅσο κι ἡ δική του,
Τὸν ἴδιο καιρὸ φυτεύτηκε.
Νά ποὺ πεθαίνει στὴν κορφή :
Ὄχι ἀπὸ μαρασμό, οὔτε ἀπὸ μύκητες,
Ἢ ἔντομα χαλαστικά, ὅπως νομίζει ὁ νεκροθάφτης.
Κοίταξε, Σαμουήλ, ἐκεῖ ποὺ οἱ ρίζες χτύπησαν σὲ βράχο
Καὶ δὲν μποροῦν πιὰ ν᾽ ἁπλωθοῦν.
Κι ὅσο πάει ἡ κορφὴ τοῦ δέντρου
Μαραίνεται, καὶ πεθαίνει,
Μὲς στὴν προσπάθειά της νὰ θεριέψει.

ΣΚΟΛΦΙΗΛΝΤ ΧΑΞΛΕ·Υ·

Θεέ! μὴ μοῦ ζητᾶς νὰ καταγράψω τὰ θαύματά σου,
Παραδέχομαι τ᾽ ἄστρα καὶ τοὺς ἥλιους
Καὶ τοὺς ἀμέτρητους κόσμους.
᾽Αλλὰ ἔχω μετρήσει τὶς ἀποστάσεις τους
Καὶ τὶς ὑπολόγισα καὶ ἀνακάλυψα τὰ συστατικά τους.
Ἔχω μηχανευτεῖ φτερὰ γιὰ τὸν ἀέρα,
Καὶ καρίνες γιὰ τὸ νερό,
Καὶ σιδερένια ἄλογα γιὰ τὴ γῆ.
Μάκρυνα τὴν ὅραση ποὺ μοῦ ᾽δωσες ἕνα ἑκατομμύριο
φορές,
Καὶ τὴν ἀκοὴ ποὺ μοῦ ᾽δωσες ἕνα ἑκατομμύριο φορές,
Ἔχω ξεπεράσει τὸ χῶρο μὲ τὸ λόγο,
Καὶ πῆρα φωτιὰ γιὰ φῶς ἀπ᾽ τὸν ἀέρα.
Ἔχτισα μεγάλες πολιτεῖες καὶ τρύπησα βουνά,
Καὶ γεφύρωσα μεγαλόπρεπα νερά.
Ἔγραψα τὴν ᾽Ιλιάδα καὶ τὸν Ἄμλετ·
Κι ἐρεύνησα τὰ μυστήριά σου,
Καὶ σὲ ἀναζήτησα χωρὶς σταματημό,
Καὶ σὲ ξαναβρῆκα ἀφοῦ σὲ εἶχα χάσει
Σὲ ὧρες φθορᾶς —
Καὶ σὲ ρωτῶ :
Πῶς θέλεις νὰ φτιάξεις ἕναν ἥλιο,
Καὶ τὴν ἄλλη μέρα νά ᾽χεις τὰ σκουλήκια
Νὰ γλιστρᾶνε μέσα κι ἔξω ἀνάμεσα στὰ δάχτυλά σου ;

ΑΡΛΟ ΓΟΥ·Ι·ΛΛ

Εἶδες ποτέ σου κροκόδειλο
Νὰ βγαίνει ἔξω στὸν ἀέρα ἀπὸ τὴ λάσπη,
Νὰ κοιτάζει μὲ τυφλωμένα μάτια τὸ θάμπος τοῦ μεσημεριοῦ ;
Εἶδες τοῦ σταύλου τ᾽ ἄλογα τὴ νύχτα
Νὰ τρέμουν καὶ νὰ πηδᾶνε πίσω στὴ θέα ἑνὸς φαναριοῦ ;
Περπάτησες ποτὲ μέσα στὸ σκοτάδι
Ὅταν ἄγνωστη θύρα ἀνοίχτηκε μπροστά σου
Καὶ σὺ νὰ σταθεῖς, σὰ νὰ φωτίζαν χίλιες λαμπάδες
᾽Απὸ μαλακὸ κερί ;
Ἔχεις βαδίσει μὲ τὸν ἄνεμο στ᾽ αὐτιά σου
Καὶ τὸ ἡλιόφως γύρω σου
Καὶ ξαφνικὰ σὰ ν᾽ ἄστραψε ἀπὸ μιὰ μέσα λάμψη ;
Ἔξω ἀπ᾽ τὴ λάσπη πολλὲς φορές,
Μπροστὰ σὲ πολλὲς φωτισμένες θύρες,
Περνώντας ἀπὸ πολλοὺς κάμπους μεγαλείου,
Ὅπου σκορπίζεται γύρω ἀπ᾽ τὰ βήματά σου μιὰ δόξα ἀθόρυβη
Σὰ χιόνι μόλις πέφτει,
Θέλεις νὰ πᾶς διασχίζοντας τὴ γῆ, ὦ δυνατὲ στὴν ψυχή,
Κι ἀνάμεσα ἀπὸ οὐρανοὺς ποὺ δὲ μετριοῦνται
Στὴν τελευταία φλόγα !

ΤΖΑΝΤΣΟΝ ΣΤΟΝΤΑΡΝΤ

Ψηλὰ σὲ μιὰ βουνοκορφὴ πάνω ἀπ' τὰ σύννεφα
Ποὺ σὰ θάλασσα κυματίζουν ἀπὸ κάτω μου
Εἶπα κείνη ἡ κορφὴ εἶναι ὁ στοχασμὸς τοῦ Βούδα,
Καὶ αὐτὴ ἡ προσευχὴ εἶναι τοῦ Ἰησοῦ,
Καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ φαντασία τοῦ Πλάτωνα,
Καὶ αὐτὴ ἐκεῖ πέρα τὸ ποίημα εἶναι τοῦ Ντάντε,
Καὶ αὐτὴ ὁ Κὰντ καὶ αὐτὴ ὁ Νεύτων,
Καὶ αὐτὴ ὁ Μίλτων καὶ αὐτὴ ὁ Σαίξπηρ,
Καὶ αὐτὴ ἡ ἐλπίδα τῆς Μητέρας Ἐκκλησίας,
Καὶ αὐτὴ — γιατὶ ὅλες τοῦτες οἱ κορφὲς εἶναι ποιήματα,
Ποιήματα καὶ προσευχὲς ποὺ διαπερᾶν τὰ νέφη.
Καὶ εἶπα «Τί ἄλλο κάνει ὁ Θεὸς μὲ τὰ βουνὰ
Ποὺ φτάνουν σχεδὸν στὸν οὐρανό ;»

ΣΙΩΠΗ

Γνώρισα τὴ σιωπὴ τῶν ἄστρων καὶ τῆς θάλασσας,
Καὶ τὴ σιωπὴ τῆς πόλης ὅταν ἀναπαύεται,
Καὶ τὴ σιωπὴ τοῦ ἄντρα καὶ τῆς κοπέλας,
Καὶ τὴ σιωπὴ ποὺ μόνο ἡ μουσικὴ τῆς βρίσκει λόγια,
Καὶ τὴ σιωπὴ στὰ δάση πρὶν φτάσουν ἀνοιξιάτικες πνοές,
Καὶ τὴ σιωπὴ τῶν ἀσθενῶν
Ὅταν τὰ μάτια τους πλανῶνται γύρω στὸ δωμάτιο.
Καὶ ρωτῶ : Γιὰ τὰ βάθια,
Τί χρειάζεται ἡ γλώσσα ;
Ἕνα ζῶο στὸν κάμπο θρηνεῖ γιὰ λίγο μόνο
Ὅταν ὁ θάνατος παίρνει τὸ μικρό του :
Καὶ μένουμε βουβοὶ στὴν παρουσία τῆς πραγματικότητας —
Δὲν μποροῦμε νὰ μιλήσουμε.

Κάποιο παιδὶ ρωτᾶ μὲ περιέργεια ἕνα γέρο στρατιώτη
Ποὺ κάθεται μπρὸς στὸ μπακάλικο,
«Πῶς ἔχασες τὸ πόδι σου ;»
Κι ὁ γέρος στρατιώτης χτυπιέται μὲ σιωπή,
Ἢ τὸ μυαλό του πετάει μακριὰ
Γιατὶ δὲν μπορεῖ νὰ τὸ συγκεντρώσει στὸ Γκέττυσμπεργκ.
Ἔρχεται παίζοντας ἡ μνήμη πάλι
Καὶ μιλεῖ : «Μοῦ τόφαγε μιὰ ἀρκούδα».

Καὶ τὸ παιδὶ ἀπορεῖ, ἐνῶ ὁ γερο-στρατιώτης
Βουβά, ἀδύναμα, ξαναζεῖ
Τὶς ἀστραψιὲς τῶν τουφεκιῶν, τὴ βροντὴ τοῦ κανονιοῦ,
Τὶς κραυγὲς τῶν πληγωμένων,
Καὶ τὸν ἑαυτό του νὰ κείτεται στὸ χῶμα,
Καὶ τοὺς χειρούργους στὸ νοσοκομεῖο, τὰ νυστέρια,
Καὶ τὶς ἀτέλειωτες μέρες στὸ κρεβάτι.
Μὰ γιὰ νὰ τὰ περιγράψει ὅλα τοῦτα
Θάπρεπε νά 'ναι καλλιτέχνης.
Ὅμως ἂν ἦταν καλλιτέχνης θὰ ὑπῆρχαν βαθύτερες πληγὲς
Ποὺ δὲ θὰ μποροῦσε νὰ τὶς ἱστορήσει.

Εἶναι ἡ σιωπὴ τοῦ μεγάλου μίσους,
Καὶ ἡ σιωπὴ τοῦ μεγάλου ἔρωτα,
Καὶ ἡ σιωπὴ τῆς βαθιᾶς γαλήνης τοῦ μυαλοῦ,
Καὶ ἡ σιωπὴ μιᾶς φιλίας ποὺ πικράθηκε.
Εἶναι ἡ σιωπὴ τῆς πνευματικῆς κρίσης,
Ποὺ μὲς ἀπ' αὐτὴν ἡ ψυχή σου, ἐξαίσια τυραγνισμένη,
Μπαίνει μ' ἀνέκφραστα ὁράματα
Σ' ἕνα βασίλειο ἀνώτερης ζωῆς,
Καὶ ἡ σιωπὴ τῶν θεῶν ποὺ συνεννοοῦνται ἀμίλητοι.
Εἶναι ἡ σιωπὴ τῆς ἥττας.
Εἶναι ἡ σιωπὴ κείνων ποὺ τιμωρήθηκαν ἄδικα·
Καὶ ἡ σιωπὴ τοῦ ἑτοιμοθάνατου ποὺ τὸ χέρι του
Ἁρπάζει ξαφνικὰ τὸ δικό σου.

Εἶναι ἡ σιωπὴ ἀνάμεσα πατέρα καὶ γιό,
Ὅταν ὁ πατέρας δὲν μπορεῖ νὰ ἐξηγήσει τὴ ζωή του,
Ἔστω κι ἂν γι' αὐτὸ θὰ παρεξηγηθεῖ.

Εἶναι ἡ σιωπὴ ποὺ μπαίνει ἀνάμεσα στὸν ἄντρα καὶ τὴ γυναίκα,
Εἶναι ἡ σιωπὴ κείνων ποὺ ἀπότυχαν·
Καὶ ἡ ἀπέραντη σιωπὴ ποὺ σκεπάζει
Ἔθνη τσακισμένα καὶ ἡγέτες νικημένους.

Εἶναι ἡ σιωπὴ τοῦ Λίνκολν,
Ὅταν συλλογιέται τὴ φτώχεια στὰ νιάτα του.
Καὶ ἡ σιωπὴ τοῦ Ναπολέοντα
Μετὰ τὸ Βατερλώ.
Καὶ ἡ σιωπὴ τῆς Ζὰν Ντὰρκ
Ὅταν λέει μέσα στὶς φλόγες «Εὐλογημένε Ἰησοῦ» —
Ἀποκαλύπτοντας μὲ δυὸ λέξεις ὅλη τὴ θλίψη, ὅλη τὴν ἐλπίδα.

Καὶ εἶναι ἡ σιωπὴ τῶν γερατιῶν,
Μιὰ σιωπὴ πολὺ βαριὰ ἀπὸ σοφία γιὰ νὰ τὴν ἐκφράσει ἡ γλώσσα
Μὲ λόγια νοητὰ σὲ κείνους ποὺ δὲν ἔζησαν
Ὅλες τὶς μεγάλες στράτες τῆς ζωῆς.

Καὶ ὑπάρχει ἡ σιωπὴ τῶν νεκρῶν.
Ἂν ἐμεῖς οἱ ζωντανοὶ δὲν μποροῦμε νὰ μιλήσουμε
Γιὰ βαθιὲς ἐμπειρίες,
Γιατὶ ἀπορεῖτε ποὺ οἱ νεκροὶ
Δὲ σᾶς μιλοῦν γιὰ θάνατο;
Τὴ σιωπή τους θὰ τὴν ἑρμηνεύουμε
Ὅσο τοὺς πλησιάζουμε.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ Κ Α Ι

α΄ Ἡ ποίηση ἐξακολουθεῖ... Ἔπαψε νὰ εἶναι ὡραία γιατὶ γίνηκε ἀνθρώπινη — ὅσο ἐμεῖς· πάλι στ' ἀόρατα θεμέλια της χτίζεται ὁ Κόσμος καὶ τὸ πάντα· ὁ 20ὸς αἰώνας, βέβαιο!

β΄ Ποίηση — νὰ γράφεις ποίηση· ποιητικὴ εἶναι ἡ μετάφραση τῆς ποίησης. Ἡ ποίηση δὲν εἶναι τὸ λιγότερο : ποιητική. Οὔτε ἡ μετάφραση τὸ περισσότερο : ποίηση. Μοιάζουν οἱ δυό τους μὲ τό : ποιητὴς ὁ ἕνας, ποιητικὸς ἄνθρωπος ὁ ἄλλος.

γ΄ Λίγα ἀκόμη γιὰ τὴ μετάφραση. Δὲν ἀμφισβητήθηκε ἀπὸ κανένα ὡς τώρα ὅτι ὁ μεγαλύτερος κριτικὸς τοῦ ἀρχαίου καὶ τοῦ νέου κόσμου εἶναι ὁ Ἰάκωβος Πολυλᾶς (1826-1898). Βιογράφος τοῦ Σολωμοῦ, Κερκυραῖος· νά τὶ λέει σ' ἕνα προλογικὸ σημειωμά του, μὲ τὸν τίτλο «Ἡ ποιητικὴ μετάφρασις» 1891: «Ποιητικὴ μετάφρασις, ὅσον καλὴ καὶ ἂν εἶναι, ἔχει μόνον τὴν ἀξίαν ἰχνογραφικῆς ἢ χαλκογραφικῆς **ἀντιγραφῆς** μιᾶς Παναγίας τοῦ Ραφαήλου. Τόσον μικρὸν καὶ ἄχαρι, κατὰ τὴν γνώμην ἐξόχου κριτικοῦ τοῦ αἰῶνος μας, εἶναι τὸ ἔργον τοῦ μεταφραστοῦ». Αὐτὸ θὰ τὸ ἐπαναλάβει τὸν Σεπτέμβρη τοῦ 1963 ὁ Γ. Σεφέρης : «... ὅταν μεταφράζουμε ἀπὸ μιὰ ξένη γλώσσα [...], κάνουμε κάτι, μοῦ φαίνεται, σὰν κείνους τοὺς ἀνθρώπους ποὺ βλέπουμε στὰ μουσεῖα, προσηλωμένους μὲ πολλὴ προσοχή, **ν' ἀντιγράφουν**...». (Ἀπὸ τὸ βιβλίο του «Ἀντιγραφές», ἐκδότης Ἴκαρος 1965).

δ΄ Στὴν περίπτωση τοῦ «Σπούν Ρίβερ» ἔχω ἀκόμη τὴν αἴσθηση (κι ἀναστατώνομαι γι' αὐτὸ) πὼς ξερίζωσα ἀπὸ τὸ χῶμα του, ὄχι ἕνα δέντρο, μὰ ἕνα μέρος τοῦ δάσους γιὰ νὰ τὸ φυτέψω ἐδῶ. Ἢ ἕνα Ἐγὼ μέσα στὸ Ἐκεῖνο· τὸ τραγούδι μέσα στὴ σιωπή.

ε΄ Ἀπὸ τὰ 246 ποιήματα τῆς συλλογῆς «Spoon River Anthology» (Ἐκδόσεις MacMillan, New York 1961), μετάφρασα τὸ Λόφο καὶ ἄλλα 50· καὶ ἕνα, τὴ «Silence», ἐπιλογική, ἀπὸ τὴ συλλογὴ «Songs and Satires», 1916. Μπορῶ νὰ πῶ ὅτι δούλεψα μὲ ἀπόλυτη διάθεση ἐκλογῆς πρὸς τὸ καλύτερο ἢ ἀντιπροσωπευτικότερο ποίημα. Ὅσο γιὰ τὴ σειρὰ τῶν ποιημάτων ἐδῶ εἶναι αὐστηρὰ κείνη τοῦ πρωτότυπου· καὶ ἀκολούθησα ὅσο μοῦ ἦταν δυνατὸ τὴ στίξη του. Ἐπίσης τὰ ἀρχικὰ γράμματα τῶν στίχων ἀρχίζουν ἐκεῖ κι ἐδῶ μὲ κεφαλαῖο.

στ΄ Θεώρησα πὼς ἡ «Σιωπὴ» θὰ μποροῦσε νὰ γίνει ὁ πραγματικὸς ἐπίλογος στὸ «Σπούν Ρίβερ», ἀφοῦ οἱ τελευταῖοι στίχοι της ἀνοίγουν δρόμο γιὰ τὴν ἰδεατὴ συνάντηση τῶν ζωντανῶν μὲ τοὺς νεκρούς : γιὰ μᾶς κάτι σὰ μιὰ πλούσια συγκομιδὴ ἐντυπώσεων ἀπὸ τὴ μεριὰ τοῦ θανάτου.

Συμπληρώματα κάνω· τι συνέβηκε με τη μετάφραση Τον E.L. Masters? Ότι έπιασα στον στίχο τον Αμερικανού τη χώσσα ενός αποτυχημένου, ευτυχώς, διαιγόρου, και έτσι κάτι βγήκε και στα ελληνικά, (κάποτε πέρασα και από χίρο στη Νομική Σχολή του Καποδιστριακού). → → Άλλο ένα ανεκδοτο

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ζ΄ Ὁ στίχος (στὸ τέλος τοῦ ποιήματος Τζὸν Χόρας Μπάρλεσον) εἶναι τοῦ Byron — σελ. 24.

η΄ Μία προσθήκη : στὴ σελ. [1], στίχος 11, μετὰ τὸ ὄνομα Καίητ, νὰ μπεῖ τὸ ὄνομα Μάγκ.

θ΄ Ὁ Edgar Lee Masters μεταχειρίζεται πολλὲς λέξεις, ὄχι μὲ λατινικὸ ἢ ἑλληνικὸ ἔτυμον (ρίζα), ἀλλὰ μὲ ἀγγλοσαξονικὴ προέλευση. Ἐπίσης πολλὰ ὀνόματά του ἔχουν μιὰν ἀσυνήθιστα κοινὴ σημασία, ὅπως λ.χ. στὸ ποίημα A.D. Blood. Blood = αἷμα. Ὁ Blood θυσίασε τὴν περιουσία καὶ τὸν ἑαυτό του (τὸ αἷμα του) γιὰ νὰ σώσει ψυχές. Μὰ τί εἰρωνεία τῆς μεταθανάτιας τύχης του (βλέπε σελ. 22). — Penny = πεντάρα καὶ wit = πνεῦμα. Ὁ ποιητὴς φτιάχνει τὸ ὄνομα Penniwit, ἀλλάζοντας τὸ y σὲ i μόνο, γιὰ νὰ γίνει ὁ Penniwit αὐτός, the Artist, ὁ «πτωχὸς τῶ πνεύματι» καλλιτέχνης (βλέπε σελ. 30), μεταφέροντας ἔτσι, ὁ Μάστερς, τὸ γεγονὸς ἀπὸ τὴν πραγματικότητα στὴν ποίηση μέσα ἀπὸ ἕνα κοινὸ ὄνομα. Στὸ ποίημα Anne Rutledge : ἔχει τὴ χάρη τούτη ἡ Ἄννα (ἀπὸ τὸ ἑβραϊκὸ ὄνομα Χάννα = Χάρη), νὰ λουλουδίζει «ἀπὸ τὴν τέφρα τοῦ στήθους της» τὸ Δημοκρατικὸ Ἔθνος (σελ. 46). — Ἐνῶ ὁ Δρ. Siegrfied Iseman, ἑβραῖος στὸ θρήσκευμα, ἀκριβῶς γιὰ νὰ ἐφαρμόσει τὴ χριστιανικὴ ἐντολὴ τῆς ἀγάπης, τοῦ ἦρθαν ὅλα ἀνάποδα... (σελ. 16). — Ὅσο γιὰ τὸν Abel Melveny καὶ τὸ πάθος του ν' ἀγοράζει μηχανές, πέρασε «βίον ἀβίωτον»· κάτι παρόμοιο μὲ τὸ πετυχημένο τοῦτο ὀξύμωρο : ὁ ἱκανὸς νὰ ἀγαπάει χωρὶς νὰ χρησιμοποιεῖ τὶς μηχανές του· κι αὐτὸ τὸν ἴδιο ἡ ζωή... (σελ. 38) κ.ἄ. ὀνόματα ἀπὸ καθημερινὲς λέξεις (καθόλου ἀπὸ τὸ ἀρχεῖο τῆς ποίησης), ποὺ χαρακτηρίζουν ἄμεσα τὴν ἰδιότητα τῶν ἀνθρώπων ποὺ τὰ ἔχουν — τῶν «νεκρῶν» ἡρώων του.

Βιβλιογραφία

1. «Ἱστορία τῆς Ἀμερικανικῆς ποίησης» 1900 - 1940 τῶν Horace Gregory καὶ Marya Zatuneska, 1946.

2. «Robert Herrick καὶ Edgar Lee Masters, ἑρμηνευτὲς τοῦ σύγχρονου κόσμου μας» τοῦ Harry Hansen, 1923.

3. «Τάσεις στὴ σύγχρονη Ἀμερικανικὴ ποίηση» τῆς Amy Lowell, 1917.

4. «Ἡ ζωὴ ἑνὸς ποιητῆ» τῆς Harriet Monroe, 1938.

Περιεχόμενα : Edgar Lee Masters (Μεταφραστικὸ δοκίμιο καὶ σχόλια) σελ. α' - στ'. Ὁ Λόφος σελ. 1-2. Ἐπιτάφια ποιήματα σελ. 3-54. Σιωπὴ σελ. 55-57. Σημειώσεις, βιβλιογραφία καὶ περιεχόμενα σελ. 58-59.

Και αυτό: Ο Masters, διαιγόρος κάποιου χρυσοθήρα, ταξίδεψε (από μαρτυρίες της γυναίκας του στην Αμερική) στην άλλοτε "χρυσή Έρημο", οπού εκεί βρήκε λάξεις, ύστερα από τη γελική τους εγκατάλειψη· το χρυσάφι είχε τελειώσει: Έρημα φαντάσματα σπίτια, δρόμοι σιωπής· θανάτου. Και τούτο το συγκλονιστικό, → → τα νεκρο- → →

Ταφεία ἀθικτα από το χρόνο. Με τα σύμβολα, τις φωτογραφίες των πεθαμένων σε ψηφιδωτές κορνίζες, ονόματα και κάποιες λέξεις, επίσης. Οι συντιθέσεις του ποιητή απευθείας από την περιοχή → → → του θανάτου, αχνιβιάνες τόσο όσο και η ποίησή του· είναι το "Spoon River Anthology", → → λέξε ΣΗΜΕΡΑ → σε μας πάει... Οι Αμερικάνοι το λένε, με τη σωστή που σύστησαν τον ποιητή τους.

Αττική, ι.δ.

)05.